

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

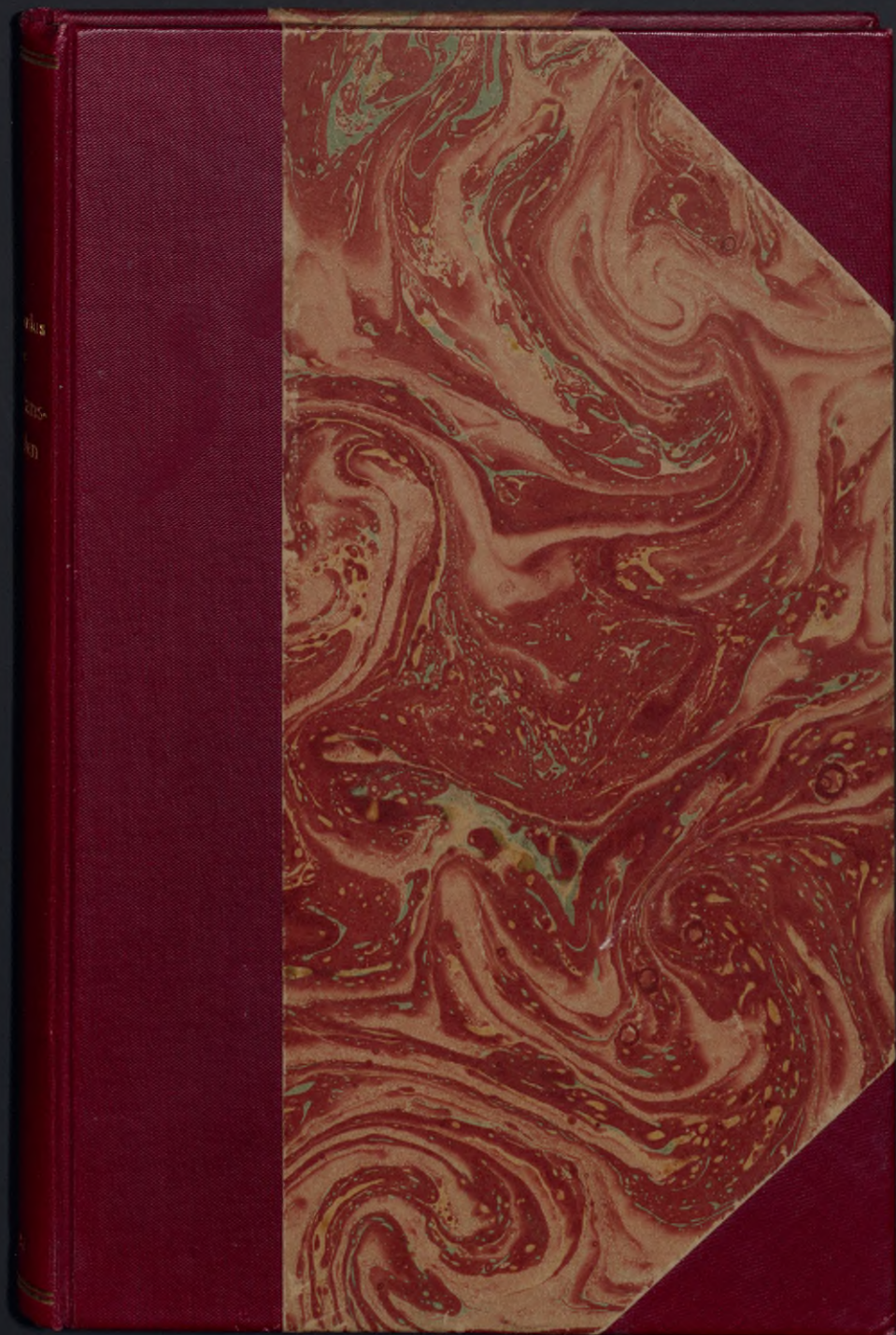
GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

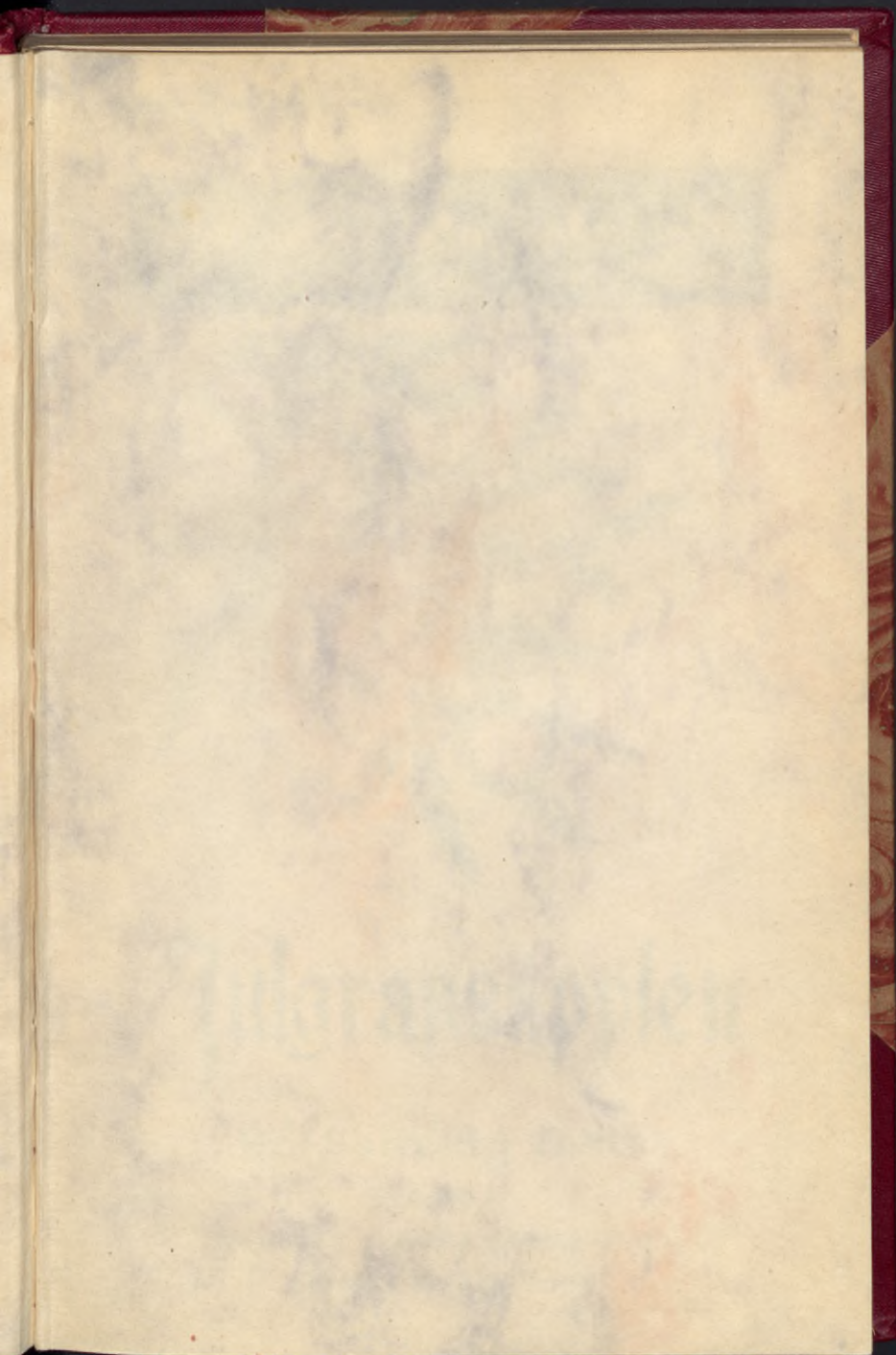
UPPSALA
UNIVERSITET

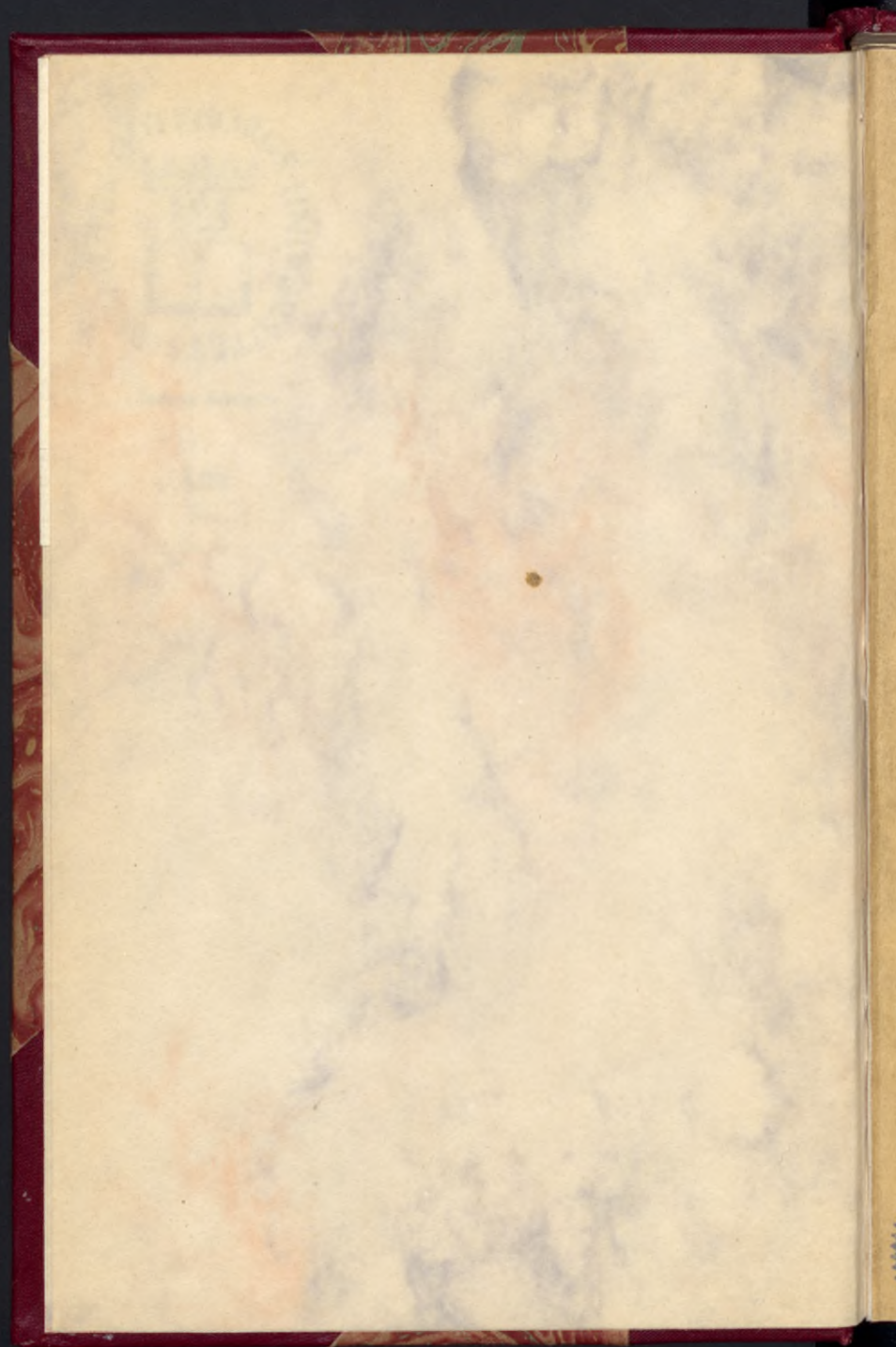

Allmänna Sektionen

Litt.
Sv.

Josef Rosenius

L
L

Julgransäpplen

En Samling Dikter

Stockholm, P. A. Huldbergs Bokförlags-Aktiebolag.

Pris: 1 krona 75 öre.

1857

Juliansapfen

Ein Sammlung Dikter

Sn. 35/1757

50
/

JULGRANSÄPPLEN

EN SAMLING DIKTER

AF

JOSEF ROSENIUS

STOCKHOLM

P. A. HULDBERGS BOKFÖRLAGS-AKTIEBOLAG

NORRKÖPING 1898
JOHAN JÖNSONS BOKTRYCKERIAKTIEBOLAG
(f. d. M. W. Wallberg & Co Boktryckeri.)

Mot solsidan.

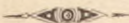
(Inledningssång).

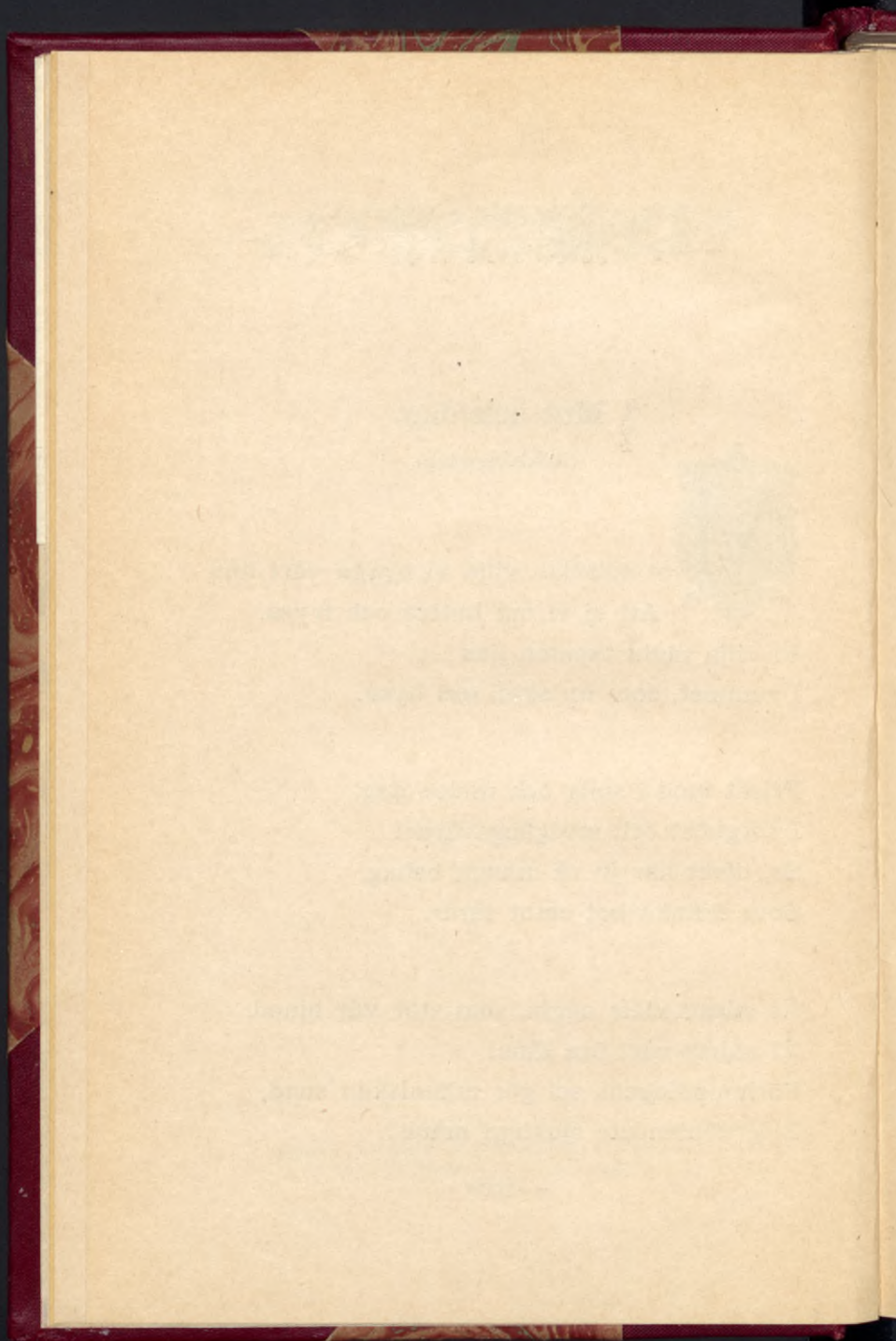

Mot solsidan vilja vi bygga vårt hus,
Att ej vi må huttra och frysa.
Vi vilja måla tapeten ljus
I rummet, som nu skall oss hysa.

Friskt mod i solig och mulen dag,
I sorghöst och medgångsvårar!
Se, lifvet har ju så många behag,
Som skänka bot emot tårar.

Åt missmodets ugglas, som stör vår blund,
Vi aldrig vårt öra låne!
Förhoppningens sol gör människan sund,
Ej grubblandets sjukliga måne.

Honnör åt de namnlöse!

Jag såg i en syn våra hjältar, som bära
Sin lager med ära.

De gingo förbi i en lysande rad
Med namn, som för oss äro kända och kära
Och bundna vid bragder på häfdernas blad.

Då tänkte jag: Världen är full utaf skrifter
Om edra bedrifter

I hafven förtjänat en lager så grön.
I hvilen i ansade kransade grifter
I ären väl döde, men aldrig I dörn.

Då såg jag en skara, oändlig som sanden

På Mälarestrenden

Och unge och gamle där räknade släkt,

Och vapen och verktyg de höllo i handen

Och alla de buro en tjänaredräkt.

Jag sporde i hast: Hvilka äro de alla?

Hvad skall jag dem kalla?

Hvad här de ha verkat, var säkert ej stort,

Nog gifves det dåd, som i glömska ej falla,

Men hvar står det skrifvet, hvad dessa ha gjort?

Då ljud där en stämma: Ej orätt du dömde,

Här ser du de glömde.

Det var ju de namnlöses hop, som du såg.

De voro i världen så litet berömde

Och snart deras namn ingen mer kom ihåg.

De voro blott nummer i lederna djupa,

Blott bin i en kupa,

Blott myror i stacken, där alla bli ett.

Hvem märker de myror, som dagligen stupa,

Man ser bara stacken, som tusen beredt.

Då tänkte jag: I hafven burit vår börda
Och sått hvad vi skörda,
I myror i statens bestående stack.
Ur svenskmannahjärtan, af tacksamhet rörda,
Jag bringar till eder de tusendes tack.

Ja, tack du min gosse i glesnade raden
Af gula brigaden,
Som följde din herre i Lützens batalj.
Du blef blott en "simpl", du steg ej i graden
Och aldrig du burit på bröstet medalj.

Fördold ibland tusen, du märktes af inga,
Då, svår att betvinga,
Du gjorde ditt bästa i drabbningens lek.
Du tröttnade icke att fienden stinga,
Fast barmen förblödde och kinden var blek.

Ja, ingen dig såg, ingen vän fick bevista
Din kamp i det sista
Hur troget du höll uti drabbningen ut.
Sen fördes du upp på de saknades lista.
Och därmed var ock din historia slut.

Och tack, du som satt i ett torp uti skogen,
Ditt fosterland trogen
Och gnagde på bark, så förhungrad och tård
Och hade ej mera ett ax uppå logen,
Emedan kung Carol behöfde ett svärd.

Och tack, lilla mor, du hvars bröst ville brista,
Då du skulle mista,
Det bästa, som himmelen gaf dig till lån.
Du lade i fosterlandskärlekens kista
Den yttersta skärfven — din älskade son.

Honnör ock åt eder, som hettan fördrogen
Vid hackan och plogen
Och uppröjden skogarne bit efter bit,
Förgätne I lefden, förgätne I dogen,
Men märken vi se af er skapande flit.

Ja, tack nu I alle för allt, som blef gifvet
Af ädla motivet
Att gagna det land, som var alla så kärt.
I hjältar, I fingen ej lön här i lifvet
Och lön för er möda I aldrig begärt.

Ert offer är gifvet, I gjort hvad I skullen
Och djupt under mullen
Där hvilen I nu edra multnade ben.
Men hvar finnes grafven, den grönskande kullen,
Och hvar finnes vården af trä eller sten?

Ja, gräset och nässlorna, frodiga, feta,
Tillsamman sig fläta,
Där gömde och glömde I hunnit ert mål,
Ej står där ett träkors, som låter mig veta,
Om slumrarn en gång hette Per eller Pål.

Men det gör detsamma, ty *ett* dock jag känner
Om kvinnor och svenner,
Som slumra därnere i grafvarnes famn.
De voro de namnlöse fosterlandsvänner,
Som gjorde, att Sverige i dag har ett namn.

I mörkaste Afrika.

Jag sett mig trött på hemmets magra mark,
Där är sig likt ett evigt enahanda,
Nu vill jag timra mig en Noaks ark
Och invid obekanta kuster landa.
Bland gatans gaflar jag för länge gått,
Där skådespelets fond är grått i grått
Och skådespelet är det gamla kända.
Nej, låt mig segla nu till världens slut,
Där jag får se, hvad jag ej sett förut,
Där nya taflor blott mitt öga blända.

Du Afrika, du drar med stark magnet!
Dit in i yfvig urskog vill jag tränga,
Där kaktusdungen gömt sin hemlighet
I snår, som solens blickar utestänga.
Där Kongofloden, majestätiskt vild,
I silfverspegel fångar palmens bild
Och hvälfver fram de tunga vattenlassen,
Där ensligheten är en ständig gäst,
Blott störd af språng från någon zebrahäst
Som tror sig höra lätta lejonassen.

Naturens oförstörda skaparkraft
Jag där vill möta öga emot öga,
I stammar, svällande af saf och saft,
I gräs och strå, som skjuta jättehöga,
Jag vandra vill, där ej är spår och fjät,
Där slingerväxter spinna spindelnet
Och i sin lasso elefanten snärja,
Jag fånga vill den kvafva mandellukt
Från dungar, dignande af saftig frukt,
Från liljesnö, som ingen höst fått härja.

Jag vill se solen genom löfvig skärm,
Med prismans färger måla och förgylla
Tropikens brokigt klädda fjärlilssvärm,
De röda kolibri, som träden fylla.
Jag vill se ljusets gyllne droppe stänkt
På någon jätteorm, i sömn försänkt,
Förslöad ännu af sin måltidsdvala.
I detta obekanta sagoslott,
Där vill jag sätta mig och lyssna blott
Och låta urnaturens tunga tala.

Midsommarbild.

Lik fisken, som fastnat i farliga kassen
I vaggande vassen,
Så ligger jag, bortskämda hufvudstadsbarn,
Och mår som en skolpilt, som skolkat i klassen,
Och hvilar i hängmattans tvinnade garn.

Sin midsommartafla naturen vill rita
Med skyarne hvita
På juniljus himmel, så tindrande tunn.
Om honungsförvärfvet sig bien beflita
På blomholkens lilla försinande brunn.

Mot stranden de vandrande vågorna välta
 Sin svalkande sälta,
Och solen hon bränner mig brun uti hyn,
Och ljuden förtona och färgerna smälta,
Jag somnar och skådar i drömmen en syn.

Fabrikernas portar nu öppna sig vida
 Och sida vid sida
Mångtusende varelser vandra därur.
Kring ängarne alla med jubel sig sprida
Likt fångade fåglar, som fly ur en bur.

De komma från himmelens olika väder,
 Så söner som fäder,
Ur trånga fabrikerne myllra de fram
Med smärtade lemmar och svärtade kläder
Och kvalda af kväfvande rök eller dam.

De sotiga smeder i skuggan sig hvila
Och kasta sin bila,
Som hamrat de hundra och tusende slag.
Med svartaste läppar belåtna de smila
I lyckan att njuta en timmes behag.

Fabrikernas flickor, som förr varit fagra
Men nu blifvit magra
Af mödor och fattigmans torftiga spis.
I lungor, där dammet begynt att sig lagra,
Nu inandas hafvets välsignade bris.

Och spädaste piltar med kinder så bleka,
Som aldrig fått leka,
Hos hvilka nu krämporna frodas i lön,
Med sotiga fingrar på vågorna peka
Och springa i kapp för att komma till sjön.

Nu ser jag, hur sommarens ängel i nåder
Med rika förråder
Slår dörrarne upp till sitt husapotek,
Då spännes hvar muskel, då sväller hvar åder
Och sjukdomen viker, som nyss icke vek.

Och se, alla trötte och öfveransträngde,
Som hufvudet hängde,
De lyfta sin panna med nyvunnen kraft
Försöksvis ånyo sin slägga de slängde
Och grepo som Thor efter hammarens skaft.

Där stärkes en arm, där helas en lunga,
Och gamla bli unga,
Och ögon förklaras af glädje och hopp.
På kinder, som gulnat af bördorna tunga,
Planterar nu rosen sin skäraste knopp.

Så drömde jag drömmen i midsommarstunder,
Jag väcktes därunder,
Jag väcktes och såg mig med häpnad omkring.
Jag såg från min hängmatta lummiga lunder,
Men såg af det öfriga alls ingenting.

Då sporde jag: Var det en hägring på viken,
Som gjort mig besviken?
Hvar ären I alle, som drömmaren sett?
Där borta i staden, i mörka fabriken,
Där fäkten I än i ert anletes svett.

Långt borta i smedjornas hetaste häkten
I nästan försmäkten
Och sen knappast solen, fast sommarn är lång.
O, må det förunnas de kommande släkten
Att skåda, hur drömmen blir sanning en gång!

Familjefäder.

och tuppen, de aderton hönors man,
Gick tuppmajestätisk och fjädergrann
Och trött uppå kacklande höna
Att göra en tripp i det gröna.

Till sällskap han valde sin käre herr son,
En lofvande kyckling från toppen till tån,
En långbent slyngel, en yster
Och kär i sin kycklingsyster.

Då gol en gök, liksom göken gör,
Och tuppen sporde: "Hvad är det jag hör?
Hvem vågar som jag att gala?"
Så började tuppen tala.

"Förlåt", sade göken, "jag störde visst,
Mitt namn är Gök, en berömd artist,
Jag egnar mig helt åt musiken
Och tål ej barnkammarskriken."

"Och, för att få sjunga i fred, som sagdt,
Jag gör med hämpling och mes kontrakt
Och fostrar mitt barn, som kinkar,
Hos gökuppfoödande finkar."

"Aha", sade hanen: "En lätting ni är,
Ni gör med den planen en tätting besvär,
Jag måste er vana klandra
Att uppfostra barn hos andra."

"Ert hushåll är litet och mitt är stort,
Men dock mina plikter jag alltid gjort,
Här står en familjefader
För väldiga kycklingrader".

"Nu vill jag berätta min lefnadsbedrift:
Först är jag med aderton hönor gift,
Det är ju en börda förfärlig,
Då *en* fru kan vara besvärlig."

"Och tänk uti alla skall jag vara kär
Och svartsjuka höns får jag hålla i sär.
Här gräla hönor ej sällan,
Så jag måste träda emellan.

"Det skrockar och lockar och flaxar och gnyr,
Så rakt jag kan blifva i hufvudet yr,
Och det, fast jag har som vi alle
En hönas förträffliga skalle".

"Men fast jag får stifta bland fruarna fred,
Jag hinner att uppfostra kycklingar med,
Jag ger dem på deras begäran
Lektioner i äggkläckningsläran".

"Jag följer dem jämt, som det höfves en far,
Och tuktar och agar och riset ej spar,
Och barnen förkofras allt mera,
Här skall jag en son presentera."

"Här är nu en kyckling, som snart skall bli tupp,
I hönsens lyceum han fostrades upp,
Han är nu den synliga frukten
Af stränga familjetukten".

"Var inte så blyg, lille Gallus, träd fram,
Du ser okammad ut, den är liten din kam,
Och vingarne äro för knappa,
Du liknar ej mycket din pappa".

"Försök nu att gala, sjung "kukuliku!"
Så där ja, du är ju i målbrottet nu,
Din strupe skall tiden nog rensa,
Jag tror att du har influensa."

"Förlåt käre Gök, han är ej riktigt rask,
Han gick här om dagen och plockade mask,
Förkylde sig oförsiktigt
Och därför gal han ej riktigt."

"Men gossen han är dock ett praktexemplar
Och kommer med tiden att likna sin far;
Så blifva de barn, som få lära
I hemmet, det kända och kära."

Nu afbröt göken i vredesmod:

"Det där var en pik, som jag väl förstod,
Jag umgås med finknoblessen,
Men ické med hönsen och gässen."

"Att uppfostra ungar i andras bon
Det kallas att sätta de små "*i pension*",
Det hör till det mest moderna,
Som växt i en människohjärna."

"Ja, hytta gärna med näbben och klon,
Jag sitter för högt på min sångartron,
Jag hör till de högtuppsatta,
Som höns ej förstå eller fatta."

Så slutade tuppens och gökens konflikt,
Och sägen ej, vänner, att allt är en dikt,
Nej, om bland bekanta I söken,
Så finnen I tuppen och göken.

Påfågeln.

I zoologisk park i Paris
En pösande påfågelhöna fanns
Med stjärtfjädrars blåa och gröna glans
Hon vann bland fåglarne skönhetspris.
I förmiddagssolen metalliskt hon blänkte,
Man kunde se på dess nådiga min
Att påfågelbjärnan beständigt tänkte:
Betrakta, är jag ej pyntad och fin?

Då kom en parisiska, modets dam,
I frasande siden och baad och spetsar
Och öfverlastad af grannlåtskram
Och känd för sin fågring i vida kretsar.
Hon drogs till påfågeln nästan magnetiskt,
Som kråmade halsen så hönsmajestätiskt,
Hon stod under tystnad och fågeln besåg.
Då brast hon ut med flammande håg:
"Åh, kråma dig lagom och var ej så värdig,
Du får af naturen din klädnad färdig?
Hvad har väl du, som inte du fått?
Nå, säg mig då, hvad du högmodas öfver?
På kläder aldrig du tänka behöfver
Och hvarje din fjäder naturen bestått.
Men se, med mig är en annan sak.
Om bara du visste, hur jag får jäkta,
Då jag skall kläda mig enligt smak
Med silkesspetsar och pärlor äkta
Och fransar framtill och fransar bak.
Om bara du visste, hur jag får löpa
I olika bodarne hit och dit
Och sammanplocka och pruta och köpa
Till sidenkostymen hvar enda bit.

Om bara du visste, hur jag får springa
I tröttande trappor och sömmerskor tinga.
Och profva hattar hos hvarje modist
Och profva klädningar först och sist
Och träta med alla skomakargesäller,
Som göra för stora de skor, jag begär,
Ja, ingen i världen sig föreställer,
Hvad modejournalen gör mycket besvär!
Och nu, lilla påfågel, hör nu och lär,
Din stolta hållning ju löjlig är,
Där prålig du står framför fågelburen,
Jag skulle ha skäl till att yfvas här,
Min klädning med konst blifvit klippt och skuren,
Men säg, hvad är du? — Bara enkla naturen!"

Gås och räf.

En gås trädde fram ur fördöljande säf.
Då tänkte förnöjd en förföljande räf:
Där får jag en stek, som skall smaka
Till frukost åt mig och min maka.

"Ack, gode herr gås, Ni mig lycklig gör",
Jag är framför andra en gåsamator,
Jag älskar ert yttre, ert läte
Men mest dock ert innanmäte."

"Ack, ja", sade gåsen förargad, "jag sett,
Att icke man aktar mitt snille och vett,
Man tror kanske ej, att jag fattar,
Hur gässen man underskattar."

"Herr Räf, det skall blifva en rättegångssak,
Jag stämmer en hvar, som har talt på min bak.
Förhör mig nú först, käre Mickel,
I visdomens hufvudartikel."

Och räfven han sade med räfvens organ:
"I gåsmål är jag ju öfvad och van,
Men svara mig först på den frågan,
Hvi fick ni ej flygförmågan?"

"Det var", sade gåsen, "en vis försyn,
Som tvingade örnen att flyga mot skyn,
Ty den, som gör skada, ej nytta,
Må gärna mot skyn sig förflytta.

"Men nyttiga fåglar som strutsen och jag
Vi hafva fått vingar af kortare slag,
Att vi under hela vår lefnad
Må sprida bland människor trefnad".

"Det där", sade räffen, "var hårklyfveri,
Jag börjar få aktning för gåsens geni,
Men finnes då icke din like
Du krona i fåglarnes rike?"

"Nej", kacklade gåsen, "så högt ingen nått,
Af oss hafva snillena pennor fått,
Med hvilka de plitat och prentat,
De tankar, på hvilka man väntat".

"Så hafva vi gäss varit upphof och grund
Till allt hvad en människa vet denna stund,
Om vi inga gåspennor gifvit
Så hade man ingenting skrifvit".

”I gåspennan fins något intelligent,
Som smittade af sig på mången skribent,
Och mycket, som lämnar trycket,
Om gåspennan påminner mycket”.

”För öfrigt har gåsen en utgrenad släkt,
Så jag kan ibland blifva riktigt förskräckt,
Om jag måste inbjuda alla,
Som jag kunde släktingar kalla”.

”Och därför kräfver jag också respekt”.
Så talade gåsen på gåsdialekt.
Men räffen, som rättvisa skipat,
Han talade listigt och slipadt:

”Herr gåsexcellens, jag är riktigt förtjust.
Ni har då ett hufvud så ovanligt ljust,
Om blott jag det hufvudet hade!”
Den listige lismaren sade.

"Att ni har studerat, hvem tviflar på det?
Ej heller betviflas er mångsidighet.
Jag ser på den tänkande minen,
Att äfven ni läst medicinen".

"Jag fått i min strupe en inflammation
Så kantor jag är, får jag knappt fram en ton,
Hör orden de låta så hesa,
Jag ämnar till Westerlund resa".

"Men innan min talförmåga jag mist,
Så titta i halsen på eder jurist,
Ty om ni mig lindring bereder
Så är det till lycka för eder".

Och gåsen hon fattade hastigt beslut,
Den långa halsen hon nu sträckte ut
Och satte sitt hufvud äfven
I öppna gapet på räfven.

Och räfven gjorde en kort process,
Ty man skall ej länge processa med gäss,
Och gåsen for hastigt hädan
Och har icke talat sedan.

Och detta är också ett stort bevis,
Att gåsen ej varit så dum precis,
Ty många med orden slösa
Fast de äro hufvudlösa.

En betraktelse

öfver

"den allmänna kärleken".

Två hajar spatserade sida vid sida
I blåa Atlanten, den väldiga vida.

Den ene var äldre och vis i svaren,
Den andre var yngre och oerfaren.

De svansade fram under örlogsfregatten
I hafvets blåa saltade vatten.

Då hördes ett dunder, ett döfvande dunder,
Det ljud öfver vattnet, men hördes därunder.

Då sade den småväxte hagen: "Förklara,
Hvad kan detta dunder egentligen vara?"

"Det är", skrek den äldre, "en samringningsklocka,
Med hvilken man vill oss till gästabud locka.

Jag känner så väl det där dånande ljudet.
Jag förr varit med uppå gästabudet".

Och hajarne icke ett ögonblick dröjde,
De summo till stället så mäktiga förnöjde.

Där trängdes nu hajar i samlade rader
Kring skeppen i ångande pansareskader.

Då sade den äldre: "Här äro vi ändtligt;
Vi vänta, tills ringningen slutat ordentligt".

Och dundret slutade. — Nu blef en tystnad
Och rofdjuren trängde sig fram under lystnad.

Strax bredde sig ut öfver vågornas toppar
En massa af blodiga människokroppar.

Och hajarne ilsket om rofvet trätte
Och åto sig mera än öfvermätte.

När köttet omsider ej mer ville smaka,
De tvänne vännerna vände tillbaka.

De pratade filosofi nu med gapet
Om människan, värden för fiskherrsskapet.

Den äldre af hajarne tog då till ordet:
"Det var ju gentilt det där middagsbordet.

När människor bjuda, de alls icke spara
Och kärlek till djuren de uppenbara.

Ett hajhjärta nästan kan röras till tårar,
Så ofta man människans kärlek spårar.

Kanhända har människan sett, hur vi döda
De fiskar i hafvet, som äro vår föda.

Och för att så fisken för hajarne freda,
Man velat oss nu denna måltid bereda.

Och människor offrat sig själfva i döden
Att lindra för hajarne hungersnöden.

Och när de så djuren till mötes vandra,
O tänk, hur de då måtte älska hvarandra!"

En frossare.

Det var i den tiden precis klockan tre,
Då Matman sin middag förtärde;
Han sätter på maten värde,
Som läsaren snart skall få se.
Han var som en stor flisté,
Som ostörd fått köttet göda.
Nu steg han från bordet med möda,
Där nyss han förtärt blangmansché.
Han skriade högt: "Tag bort, tag bort!
Jag orkar ej mer, all njutning är kort,
Min middag är slut och min fröjd med den
Och nu är det lika tråkigt igen!"

På gårdenom vältrade Matman ned
Att göra en tur genom parken
Och enligt en gammal försoffande sed
Plantera sin mage på marken.
Men se, då hände en underlig sak,
Ty förekommen sig Matman fann.
Ett få, som var fullt ut så stort som han,
Med hornen framtill och svansen bak,
Ett stort och sällsynt underligt djur
Som nu bar titeln: "För detta Tjur",
Såg stint på Matman, som vardt helt flat.
Där låg ena oxen och åt spenat.
Han hade placerat sin breda kropp
På gräsets matta så ejdermjuk,
Att idissla där enligt oxars bruk
Den nedsväljda födan, som åter kom opp
Och omtuggad nedgick i oxens buk. —
Och Matman han studsade, stirrade, såg
På underdjuret, som tuggande låg,
Då hof han upp sin röst med extas:
"Du lycklige tingest evinderligt sälle,
Din lefnad är bara ett enda kalas,
Där maklig du ligger på samma ställe

Och tuggar med långvarig öfning och grace.
Det är idealet af lycka och trefnad
Att äta beständigt i hela sin lefnad
Och aldrig behöfva ta in laxativ.
O, tänk hvilket gyllene njutningslif!
Ja, tänk hvilken lycka att dagar och nätter
Så kunna få frossa hvar enda minut
Och få så tillbaka i munnen de rätter,
Som man sväljde ned någon middag förut,
Och nytt och gammalt tillsammans tugga
Och så slippa sörja, att midda'n är slut,
När aftonen kommer med dagg och skugga.
O, oxe, som mättar din mages behof,
Du är ett skapelsens mästarprof,
Ho äst dig lik i din sammansättning!
Din skapnad är sinnrik och kosteligt fin.
Hvem har som du sådan maginrättning?
Du är en förunderligt bygd maskin,
Mer sinnrik än de Laval's ångturbin.
Men fast jag stundom har läst mekanik,
Jag ej kan min mage i ordning sätta.
Ack, tänk om den blott vore oxens lik!
Hvad gjorde jag då? — Jo, det skall jag berätta.

Då satte jag mig i en stol så beqväm
Och lindade in mig i pelsar och bräm,
Med haklapp fram, att jag ej måtte spilla.
Jag skulle ej hålla mig sen för förnäm
Att idissla allt, som ej smakade illa —
Där sutte jag sen hela dagen stilla
Och tuggade tryffel och sylt och kräm.
Så skulle jag tänka på detta problem,
Hur jag skulle kunna få horn så långa
Att som en tjur de besökande stånga,
I fall att de afbröte måltidsron
Med hjärnansträngande konversation,
Som jag för öfrigt ej kunde besvara,
Då jag hade munnen af maten full.
O, tänk så lycklig jag då skulle vara!
Då skulle jag frodas och blomstra bara,
Som glädjens blomster i jordens mull!"

Ett naturligt lefnadssätt.

(Naturmedicinens öfverdrifter.)

Magistern sig kände så öfveransträngd
Af gossarnes prat och lektionernas mängd,
Han satte sig ned vid sin fönstergardin
Och läste en bok i naturmedicin.

Där gjorde han häpen en snilleupptäckt
Att han var med djuren och aporna släkt,
Och därutaf följde, det insåg han lätt,
Att han måste lefva på apornas sätt.

Författaren styrkte med många bevis,
Att människan måste förändra sin spis
Och vända om till sin moder Natur
Och blifva ett menlöst och betande djur.

Då skulle hon blifva ett riktigt geni
Och blifva från krämpor och lidanden fri,
En vörnadsvärd ålder hon då skulle nå
Och ändå ej blifva i hufvudet grå.

Och som nu magistern var mycket för klok
Att tvifla på det, som var tryckt i en bok,
Så skrek han: "Nu får jag då friskare hud
Och slipper att skicka till läkaren bud!"

Han såg nu i spegeln sin fysionomi
Och stärktes i tron på sin apteori.
Och genast beslöt han, fast van vid kurtis,
Att aldrig täfla om skönhetspris.

Hvar läkare nu fick försaka hans nåd.
Han vrok i en sophög sitt pillerförråd,
Naturenligt grep han den hvassaste sax
Och lufthål han klippte i kläderna strax.

Som ej i naturläran nånsin han lärt,
Att någon gorilla en tvålbit begärt,
Så ansåg han tvålen för lyxöfverflöd
Och sådant naturenligheten förbjöd.

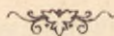
Han kammade håret med fingrarnes kam
Och skägget på hakan fick fritt växa fram.
Som apan gick oklädd och icke vardt sjuk,
Han afstod från klädernas dagliga bruk.

Hur skulle han då blifva kläderna kvitt?
Det vore kanhända att handla för fritt
Att kläda sig luftigt på vildarnes vis,
Och han kunde då råka ut för polis.

Han gick nu till skogen i flygande hast,
Så håret i nacken det stod som en kvast,
Där aftog han klädernas skadliga skal
I syfte att likna sitt apideal.

I granen han klättrade upp på en gren,
Där satt han nu blottad om armar och ben.
Han mumsade äpplen och bär ur en strut
Och skrek för att så spanna bröstkorgen ut.

Den dagen ett rykte till skolan sig spred,
Från skogen en skolgosse kom med besked,
Han talade om på kamraternas bänk
Att nyss han sett — "*Darwins förlorade länk*".

Doktor Svältmans dietregler.

Okött får du aldrig smaka,
Kalkött kan du lätt försaka.

Om du så förkastar fisk,
Löper hälsan ingen risk.
Nyttja ej för mycken sälta,
Ost kan magen icke smälta.
Smörets bruk åsidosätt,
Mjölken gör dig öfvermått.
Kaffe är för hälsan menligt,
Kakao är icke tjänligt,
Öl gör icke kroppen sund,
Té förstör din midnattsblund.
Ät ej salt, ej surt, ej sött,
Sällan växtmat, aldrig kött,
Så kan du med visshet veta,
Allting annat får du äta!

Pärlfiske.

Långt österut, där indisk ocean
Kring Ceylons kustkorall sin saga hviskar,
Där stiger dykaren, vid yrket van,
Till hafvets botten ned och pärlor fiskar.
Han fångar snäckor upp i tusental
Och genomsöker alla musselskal,
Men i de flesta musslor pärlan fattas,
Dock, hur han söker, finner han ibland
I solkigt skrin af hopadt slagg och sand
En äkta pärla, som för högt ej skattas.

På lifvets väg, du möter ofta nog
En man, som synes otillgänglig, bitter,
Kom då ihåg, att ytan lätt bedrog
Och under ytan alltid pärlan sitter.
Stig ned som dykare i okänt haf
Och sök på bottnen af hans hjärtegraf
Från arla morgon och till afton särla.
Förtröttas ej, haf tålmod, håll ut,
Kanhända finner du vid dagens slut
I skrofligt ytterskal en äkta pärla.

Svensken.

Naturen med mästarehänder
Ur gjutningens form födde fram
At hvarje af jordens länder
En typisk människostam.

I söder, där vinrankan kryper,
I norr där granen växt rak,
Hvad olika ansiktstyper,
Hvad olika lynne och smak.

Så har ock naturen, den vilda,
Vid nordiska vattendrag
I gjutningens form hunnit bilda
En folktyp af eget slag.

Så framstod svensken omsider
Och bar från sin första dag
Och in i de senaste tider
Sitt medfödda själsanlag.

Se, framför hans öga sig bredde
Oändliga skogar ut.
Den stig, som till grannen ledde,
Den tycktes ej få något slut.

Så lärde sig svensken tidigt
Att mäta med stora mått,
Det var med hans lynne stridigt
Att syssla med det, som var smått.

Han drogs till hafven de vida,
Så väcktes hans vikinglust,
Så lärde han vapen smida
Och segla från kust till kust.

Så vardt af naturen han danad,
Helt modig och oförsagd,
Och alltid han känner sig manad
Till något, som liknar bragd.

Ej ringa riddarbesläktning
Sig röjer i hans karakter,
En lust att i ojämnr fäktning
Stå bi den, som svagare är.

Han räknar ej smulan och grandet,
Han slösar på lyx och flärd,
Och varan från främmande landet
Långt mer än den svenska är värd.

Han älskar att kunskap samla
Och hög är den bildning han har,
Han älskar det kända och gamla
Och är till reformer ej snar.

Han lugn är som tysken att skåda,
Men har äfven fransmannens eld,
Han står liksom mellan dem båda,
Dock närmare tyskarne stäld.

Germanernas ordningsifver
Hos honom blef rotad väl.
Sin konung han trogen blifver
Som fri och icke som träl.

Hans långmod är rikligt och rundligt,
Han blir icke hastigt vred,
Men retas han en gång grundligt,
Då slår han till med besked.

Ja, mycket kan svensken fördraga,
Och tålig är visst hans natur,
Han svälter utan att klaga,
Men tål ej att stängas i bur.

Nej hellre han allt försakar
Af glädje och njutningsbegär,
Och hellre af bark han bakar
Det bröd, som han fri förtär.

Långt hellre, friheten trogen,
Han går ifrån hus och hem
Och bor bland sparfvar i skogen
Och delar sin lott med dem.

Men Svea, af söner hedrad,
Som alltid skänkt henne stöd,
När skall hon blifva förnedrad
Och äta en annans bröd?

Och folket, som utan att sucka,
Så värnar sin egen grund,
När skall det lämna en lucka
I fria folkens förbund?

Den dagen aldrig är inne,
Den stunden ej kommer snart,
Så länge ej svenskens sinne
Förlorar sin svenska art.

Framtidens Sverige.

Och gryningen kom öfver vaknande vatten
Och jagade natten
Från länder, som legat i dimmornas dok,
Den rodnande dagen med rosor i hatten
Slog upp nu naturens förseglade bok.

Då såg jag i silfrade skyar en hägring
Af fullaste fågring,
Där såg jag ett rike med växande makt
Cerneradt alltjämt som en stad vid belägring
Af böljornas blåa beskyddande vakt.

Nu härskade freden, där fordom det trummats,
Trumpeten förstummats,
Och fredliga toner af flöjt jag förnam.
De gamla gevären, som länge nog tummats,
Föråldrade frättes af rost eller dam.

Och hjordar sig spredo, som hjordarne bruka,
Kring ängarne mjuka,
Af ulfven ej störda de gingo i bet,
Och lämnade sedan i stäfva och kruka
Åt mjölkande tärna en grädde så fet.

Men se i den lugna och lyckliga norden,
Där kriget och morden
För längesen bäddades ned i sin grift,
Där fördes en strid mot den steniga jorden,
Där gjorde nu bonden sin hjältebedrift.

Jag såg, hur han spände sin fåle den unga
För ploget den tunga,
Han sporrade löddriga springarens hof.
Med pärlor i pannan och flämtande lunga
Han gjorde vid ploget sitt tålamodsprof.

Och tistel och törne, som vida sig sprede,
Ett nederlag led,
Af segrande plogen de mejades ned.
Att fröen befrukta snart åkern stod redo
Och skördarne växte ur hårdaste hed.

Ur forna moras växte skuggande parken
Med blad öfver barken
Och blomster, som sprede sin örtagårdslukt,
Och applarne släpade nästan i marken
De sviktande grenarnes rodnande frukt.

Jag hörde ett stim från fabrikerna många,
Som drefvo med ånga
Maskinernas hvälfvande vält eller vals.
Och rökarne stego som pelare långa
Ur skorstenspipornas flämtande hals.

Längs kusterna hämtade skepp sina laster,
Där vimlade master,
Och hvitaste segel där fladdrade gladt.
Likt fjärilar, görande flyktiga raster
Vid sommarens gröna resedarabatt.

Jag såg, hur ett folk lade bort alla strider

Och enigt omsider

Nu byggde åt vetandet rymliga hus,

Akropolis uppstod i nyare tider

Med tinnar förgyllda af morgonens ljus.

Och likasom floden, som forsande larmar

Med snöhvita armar

Och blifver för heden en läskande brunn,

Och öfver förtorkande ört sig förbarmar

Och svalkar de törstande rosornas mun.

Så såg jag nu floden, den snöhvita, välla

Från bildningens källa,

En flod utaf skrifter i tusendetal.

Den breddade nu ut sig, den syntes mig svälla

Från bildningens berg till förvildningens dal.

Den forsade in uppå tusende ställen

I folkliga tjällen

Med tidningar, böcker af ädlaste sort.

Ej fanns någon koja, fördold mellan fjällen,

Som ej blef en läsesalong inom kort.

Och frukterna syntes af bildningens blomma
Till samhällets fromma.
Nationen förkofrades mera än förr.
Och Bacchus-lokalerna stodo nu tomma,
Men tomt var det ock inom fängelsets dörr.

I trefliga tjällen sin syssla man skötte,
Och aldrig man mötte
Vid rikemans dörrar en tiggare mer.
Med dåsande ingen nu tiden förnötte,
Ty dagen blir kort under flitens baner.

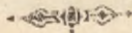
Och folket var starkt genom renhet och seder
Och arbetets heder
Och kände med stolthet sin dugande kraft.
Och fritt ifrån fruktan, som ofärd bereder,
Det höll på den rätt, som från fäder det haft.

Så såg jag en morgon från skärgårdens klyfta,
Där vågorna snyfta,
Ett framtidens land uti hägrande glans,
Men solen snart hunnit att hufvudet lyfta,
Och taflan försvann bakom skyarnes krans.

Men sångerna ljödo så glada och friska
Från hämpling och siska,
Som väcktes af solen i furornas topp,
Och morgonens bris hördes vaknande hviska;
Det ljud som en hymn om det gladaste hopp.

Då tänkte jag, där jag på klippan mig lägrat,
Den synen, som hägrat,
Den var ej en tafra af dröm eller dikt.
Den sannas en gång, för så vidt vi ej vägrat
Att göra mot fäderneslandet vår plikt.

Den sannas, så länge i nordiska riken
Vid Bottniska viken
Det lefver ett folk, som är fäderna likt.
I skolornas barn om er plikt ej I sviken,
Skall framtidens Sverige bli lyckligt och rikt!

Vårtecken.

När vintern gått hädan så styfmoderhård,
Är vårens igenkänningstecken
Att mattor piskas på hvarje gård
Och tvättkläder hänga på strecken.
Hvar takränna rinner vid vårens tö
Som näsan vid svår influensa,
Och gatorna, hala af smältande snö,
I solen som silfver glänsa.

Och vindarne ega en kraft i April,
Som kännes i dörrar och fenster,
Och när man på gatan åt höger vill
Man drifves af vinden åt venster.
Och himmelen blånar och växer i höjd
Och hvitullig blir han som fåret.
I sockerskålen man hälsar med fröjd
Den första flugan för året.

I solen man svettas i vinterdräkt,
Man känner i skuggan sig frusen,
Och kvällarne ljusna och lyktan är släckt,
Och äfven lampan och ljusen.
Och öppnar man bara ett tidningsblad,
Då ser man, det kan jag bedyra,
Med feta stilar annonser i rad
Om rum på landet att hyra.

Man borttager fönsterna innanför
Och börjar på rutorna glänta,
Och alla äro vid godt humör,
Som hade de något att vänta.
Nu är min tafla ju färdiggjord,
Som läsaren nog torde märka,
Fast icke jag talat ett enda ord
Om sippa och gök och lärka.

Sommarnöje.

och pater Salomon han fick visit
Utaf en ung och magerlagd levit,
Som intresserad honom ifrigt sporde
Hvad han på landet under sommarn gjorde:
"Du ärevördige bland klosterfäder,
Hvad gör du nu, då ledighet du har?
Du manar kanske fram en tid, som var
Och pröfvar skolastikens lärdomsväder,
Dess tankebyggnad, stor och underbar,
Du utan tvifvel riktigt nagelfar,
Och mysticismens djup du visst beträder?"
Så sporde vår levit, i tungan snar,
Men patern såg nu upp och gaf till svar:
"Min unge vän, jag nöter gamla kläder."

En talande oxe.

En oxe, som stod under himmelens hvalf,
Begynte att tala reson med en kalf.
Och oxen kom fram nu med tankar i mängd,
Så kalfvens hjärna blef öfveransträngd.

Och oxen begynte: "Jag vet att din mor
Ar en utaf herrgårdens lataste kor
Och därför försummar hon, hvilken skandal!
Att ge dig lektioner i oxars moral.

Min käre herr son, med förvåning jag ser,
Att du vuxit upp till en kokavaljer,
Som fått till ditt kall att med konversation
Förströ eller muntra den bétande kon.

Det är ju en svår och en grannlaga sak
Att tala beständigt i kossornas smak,
Den konsten ännu ingen människa vet,
Ej ens en docent i naturkunnighet.

Men fast vi ha fått en så svårlöst mission,
Som den att med fruntimmer tala reson,
Så dyrkas vi ej i vårt fädernesland
Som stamoxen Apis på Nilens strand.

Vårt fina familjenamn drager man ned
Och "oxe" man kallar en skälm, som är led,
Af "oxe" ett öknamn man gjort på försök,
Ty nog är väl öknamn ett namn på ett ök.

Nog dricka vi stundom, men ett är dock visst,
Att vi dricka vatten som hvar blåbandist,
Ty när satt en oxe af fyrfotaras
Hos Berns eller Blanch och beställde ett glas?

En välfrejdad oxe sig aktar för god
Att lefva af släktingars kött eller blod,
Men människan, hon som fått bildningens frö,
Hon sväljer en oxe som vi svälja hö.

Nu, barn, kan en tår i mitt öga du se,
Jag minnes din farfar, ett vörnadsvärdt få,
Han blef, som du vet kanske, skild från sin fru,
Men det var en gårdsgård, som skilde de tu.

Han lefde som gräsenkling sen och åt gräs.
Tag oxarnes häfder, slå upp där och läs!
Där står, att din farfar blef adlad till sist,
I tjurfäktning var han en specialist.

Han fick namnet Gyldenklöf — tro om du vill,
Men allt är förgängligt som snö i April,
Ty han, hvilkens lefnad af ära var full,
Blef hackad till biffstek för människans skull.”

Så ordade oxen och snyftade rörd.
En talande ox gör ofta sig hörd,
Men talet, så rikt uppå själsinnehåll,
Rann bort genom kalfhjärnans trasiga såll.

Men jag, som stod lyssnande bakom en dörr,
Jag tänkte: Det samtalet har jag hört förr,
Sist ljödo de orden på folkdialekt
Bland oxarne Gyldenklöfs talrika släkt.

Olika lefnadslotter.

och krumhornad oxe på svinet såg,
Som välombonadt i stian låg,
Och oxen med hornen smala
Han täcktes till hästen tala:

”Hvad tycks om den olika lifvets lott?
Där ligger vår granne och bara mår godt,
Och vi måste släpa och streta
Och få ändå litet att äta?”

Och hästen han svarade, ädel och klok:
"Jag bär min sele och du ditt ok,
Och grisen får sofva och spisa.
Det kallar jag orättvisa!"

Det hörde grisen, steg upp ur dyn
Och öppnade genast sitt feta tryn
Och började grymta och gräla,
Som ryktena omförmäla:

"Hvad är det för sladder och snack jag hör?
Hvad är det för tal, som min målro stör?
Jag lagt mig att smälta maten,
Men störes af er, som praten."

"Jag är ibland djuren en aristokrat.
Man säger om mig, att jag jämt är lat,
Men skulle jag då mig besvära,
När fritt jag får allting förtära?"

"Och jag, jag behöfver ej arbeta jag,
Ty jag är ett djur utaf finare slag.
Jag är den förnämsta bland djuren
Och bättre än hästen och tjuren."

"När människor ge hvarann ömhetsbevis,
De kalla hvarandra med smeknamnet "Gris",
Mitt släktnamn fått oerhörd spridning,
Ty "gris" är en *bättre slags* tidning."

"Af allt detta myckna man sluta kan,
Att grisen och människan älska hvarann'.
Vi bo jämt hvarandra så nära,
Att bonbon till mig hon kan bära."

"Men I fån ej mat ifrån människans kök.
I ären föraktliga arbetsök.
I gån framför kärran och plogen
Och äten af gräset i skogen."

"I ären plebejer af arbetarklass.
I knogen på vägen med lass uppå lass.
Jag umgås med grisonblessen,
Som bara här matintressen.

Och hästen och oxen de lade råd
Om sättet att straffa ett nassedåd,
De började öfverläggning
Med växlande böl och gnäggning.

Men innan de kommit till slut på allt,
Kom hämnaren själf i slaktargetalt
Och förde svinet, betänken!
Direkte till slaktarebänken.

Då började hästen och oxen förstå,
Att det är bättre för lasset att gå,
Än lefva som gris och sig göda
Och dö som en gris och förblöda.

Så slutade nasse sin lefnadsfärd,
Som ansetts af dragarne afundsvärd.
Så slutar ock sagan för resten
Om svinet och oxen och hästen.

“Tungans rätta bruk“.

(En bild ur verkligheten)

Ack, vältaligheten, hvar är den att finna?
I människor veten, den fins hos en kvinna.
Men hvar är då vältaligheten den bästa?
På kaffekalas, där man häcklar sin nästa.
Men hvar fins den sannaste vältalighet,
Som kunnat Demostenes' tunga förstumma?
Hvem är väl en talarekonstens atlet?
En fräsande, snäsande mångelgumma.

I dag fick man dock höra mästareprofvet,
Då två gamla käringar slogos om rofvet:
"Hör på, hvarför skrämmer hon bort mina kunder?
Krediten blir liten, och jag går ju under,
Förtalerska, tatterska, tiggerska, troll,
Begabberska, gnabberska, lata ragata,
Ej värdig att kyssa min klädningafäll,
Hvad har hon med mina bekanta att prata?"

Men se ifrån närmaste stånd kom protesten:
"Hvad säger hon? Jag skall nog klaga för prästen,
Så gnidig och stridig, i ofred med alla,
Håll inne ditt sinne och spara din galla!
Förräderska, smäderska, hätskaste hund,
Man borde dig stena, gemena hyena,
Du får ju in pengar hvar eviga stund,
En annan kan knappast ett öre förtjäna."

Då kom där en salva från kärandeparten:
"Så där ja, din tunga är åter i farten,
Du huggormayngel, du räfmickelhona,
Du stal nyss en kund och jag miste en krona,
Beskratterska, snatterska, ugglas och uf,
Ej ärlig, besvärlig, förfärlig att skåda,
Jag skulle ha lust till att ge dig en luf,
Du skulle i häkte, om jag finge råda."

Då svarade hon, som ej började tvisten:
"Håll tungan i tygel och tala som kristen!
Du tjuter och gnäller som hvarje varginna,
Du retsamma, trätsamma, snikna judinna,
Bedragerska, gnagerska, girig och njugg,
Du skulle just dömas till fängelsestraffet,
Men nu får det vara — här har du en mugg,
Kom hit nu och värm dig, för här kommer *kaffet!*"

Då tänkte jag: Hämta här talare hundra
Och talmän med öfning, som alla beundra,
Tag hit ifrån olika språkfakulteter
En mängd professorer med rang af profeter,
Och ställ emot alla en mångelsketant,
Och hon skall dem tysta med tungan den viga.
Ja, nog är det ordet ett ord, som är sant:
En kvinna kan allt — men hon kan icke tiga!

Så går det till på bröllop.

Nu samla sig brudens och brudgummens staber,
I kronan tänds ljus och i hvar kandelaber,
Och blommor och grönt vid en vigselfall
Förråda, hvar vigseln förrättas skall.
Och golfvet är rent; ej ett fjun ses på matta,
Hvad högtid i stämningen, ingen törs skratta,
För nu kommer prästen å dragande kall.

Är brudparet färdigt? Nej, bruden sig kammar,
Och brudgummen står där och frackskörten dammar
Och knyter den snöhvita halsduken rätt
Samt ser uti spegeln sitt eget porträtt.
Omkring honom gå kavaljernerne stumme
Och pådraga handskar på fingrar och tumme
Och känna med handen, om håret är slätt.

Nu öppnas en salsdörr, och in kommer bruden,
Hon omfattar armen, af brudgummen bjuden,
Hon klamrar sig fast vid sin make nervöst,
Hon trippar i snöhvita skor graciöst.
I slöja, som gränsar till spindelväfvar,
Hon nalkas och glädes och rädes och bäfvar,
Hur skall denna framtidens gåta bli löst?

Se där komma tärnorna, åtta i raden,
Så bara om halsen och skulderbladen
Och klädda i hvitaste dräkt af flor.
De snegla på bruden med afund stor;
Man märker på minen, att tärnorna mena:
I afton vi skönhhetens pris förtjäna
Med finaste handskar och sidenskor.

Snart vigseln är öfver! Ur vägen små töser!
Nu korkarne smälla och vinet det pöser,
Och vigsselförrättaren äskar ljud
Och håller ett tal om kärlekens bud.
Och tärnorna niga och skåla så prydligt
Och fastän de tiga, de tänka så tydligt:
Härnäst, herr präst, är det jag, som står brud!

Då kommer med armbågar utåtspända
Och viktig med frackskörten rakt på ända
En karl och ropar: "Släpp genast mig fram,
Här har det kommit en mängd telegram!"
Nu står han där bredbent och vägen spärrar
Nu hostar han till: "Mina damer och herrar!"
Då afstannar gästernas bröllopsglam.

Hvad redan man visste, man nu får besanna,
Att moster Marie har en oredig panna,
Men så får man veta, hvad ingen än vet,
Att farbror Johannes är lyckad poet.
Och så får man veta, att farmor i Skara
Ber ungdomen taga sig väl till vara
För kifvet, som frestar till otrohet.

När läsningen slutat, då blir där ett väsen,
Då ställa de upp sig till första francaisen.
Man slår på pianot en lättnadsdrill,
Och själfvaste svärmor nu dansa vill.
Och sen är supé med krokan och skålar.
Och nu min tafla jag färdigmålar.
Farväl unga brudpar, farväl, lycka till!

Barnkammарstoj.

Det dundrar, går åskan? ack, gif besked!
Från barnkammarn hör man bedöfvande
braket,

Där lekes, där vräkes nu allt upp och ned.
Det känns liksom darrade väggen och taket.
Och stolar gå sönder trots nubbar och lim.
Det är ett hejdundrande barnkammарstim,
Och mor, som från köket hör växande buller,
Hon flyger till barnen från fat och kastruller.

Och dörren slås upp och en barnkammarkör
Med ens stämmer upp den där vanliga stumpen:
"Kom in mamma, se här hvad Hildegard gör,
I Abc-boken har Johan satt plumpen,
Och stora spegeln har Adolf spräckt,
Och Lisa fått fläck på sin helgdagsdräkt,
Och Edvard, vet mamma, for fram som en vilde
Och gossarne slogos, till dess jag dem skilde",

"Och tänk mamma, dockan låg just och sof,
Då smög sig Edvard i elakheten
Och tog min docka, fast ej han fått lof,
Och kastade henne mot väggtapeten.
Och dockan blef bruten i hvarje led,
Och halsen är vriden och sitter på sned,
Och benen ha lossnat, hon kan inte bocka,
Kom mamma, kom hit nu och laga min docka!"

Men se öfver sorlet af gråt och grin
Nu fars allra barskaste stämma ljungar,
Själff står han i dörren med ovädersmin:
"Hvad är det för väsen, I elaka ungar?
Skall ej man få ro i sitt eget hem?
Hvem är det som börjat? Hvem är det? hvem?
Ni lefver som riktiga tattareföljen,
Hvem krossade benen på stora fåtöljen?"

"Hvem var det, bekänn!" ropar far, "tala ut!"
Men Edvard begynner att skylla på Lisa,
Och Lisa hon skyller ifrån sig på Ruth,
Och Ruth börjar högt att sin oskuld bevisa:
"Jag satt här så stilla och tyst på en stol,
Då kom broder Edvard och rök i min kjol,
Och jag föll på Lisa och Lisa på Blenda,
Och Blenda på stolen och stoln öfver ända".

Och far han förvandlar af vrede sin hy:
"Jag tror, att jag går nu på stund efter riset!
Min sköna fåtölj, som var stoppad och ny,
Hvar får jag en stol till det billiga priset?
Hvem är det, som allt får betala? jo, jag!
Här slår man ju sönder hvar eviga dag,
Här spräcker man tallrikar, kopparne, glasen.
Här hjälper det bara att nyttja karbasen".

"Här kommer man trött efter dagens jäkt
Att njuta i hemmet och hvila en smula,
Då blir man ju midt under sömnen väckt
Af stojet i ungarnes röfvarkula.
Ifall att man finge på förhand notis
Om barnkammarns gräsliga plågoris,
Då skulle med bröllopet länge man töfva,
Då gifte sig troligen bara — de döfva!"

Trettioåriga kriget.

och mannen knöt sin hand och röt:

"Din man med höflighet bemöt!

Jag är ju man, besinna det,
Och håller på min värdighet.
Jag sköter ju en plats i staten,
När du i köket lagar maten.
Din kvinligt svaga hufvudskål
Besläktad är med trädgårdskål.
För resten vetenskapen säger,
Att mannens hjärna mera väger
Än hjärnorna hos Evas kön,
(Ja, det är mitt och mångas rön)

Ty din och dina systrars hjärna
De likna nötter utan kärna,
Och därför lär dig lyda blott,
Ty det är hustruns kall och lott.
Din dom i dessa ord är skrifven:
Du vare mannen undergifven!"

Men hustrun hon svarade: "Tyst nu och tig!
Du kunde ej lefva en dag utan mig,
Du ryter och skryter, du härskare store,
Hur skulle det gå dig, om jag icke vore?
Jag lagar och lappar och syr dina knappar
Och utan min ledning du hufvudet tappar.
Jag granskar ditt linne, din krage jag tvättar,
När middag är inne, din mage jag mättar,
Jag vrider peruken till rätta på pannan,
Var säker, det gjorde bestämdt ingen annan
Min käraste gubbe, den saken är faktisk;
Du är distraherad och föga praktisk,
Och skulle jag icke dig ständigt betjäna,
Då finge du gå så eländigt allena
Med hatten på hufvudet bak och fram
Gch bära på rocken högar af dam.

Då finge du gå med ditt solkade linne
Och hafva af rent blott ett dunkelt minne,
Då ginge du raggig och långhårig visst,
Så människor trodde dig vara artist.
Stäm därför ned nu din höga ton
Och böj sedan knä för din skapares tron
Och säg: Haf tack, att du skapade Eva.
Ty eljest hade jag ej kunnat lefva!"

Då utbrast mannen i ljudligt skratt
Och började åter att ordet föra:
"Nå, är det så, som jag nu fått höra,
Att du får tjäna mig dag och natt,
Så tacka då Gud, som hustrur böra,
Att du fått en make, en man, en skatt,
Som ständigt håller dig sysselsatt,
Ty eljest du ingenting haft att göra!"

En svag moder.

Fru grismoders lycka var verkligen stor:
Åt elfva små grisar hon nyss blifvit mor.

Då kom gamla mormor i förmiddagsväkten
Att glädjas åt denna förökning i slakten.

Hon grymtade vänligt: "God dag, kära du!
Jag ser med förvåning, att klockan är tu.
Nu kommer jag olägligt, kanske ni spisar,
Hur arta sig nu dina nyfödda grisar?"

Fru grismoder svarade, rörd i sin själ:
"Jo, tack kära mamma, de arta sig väl,
De äro så snälla och uppmärksamma,
Men jag har bestyr, för jag har ingen amma."

"Jag sagt mig: Från barnen ej länge dig skilj!
De äro ju barn af en ansedd familj.
Och därför jag dagligen hoppas och beder,
Att de måtte blifva familjen till heder."

"Ja, så tror jag ock, att det en gång skall ske,
Ty sötare grisar man aldrig kan se.
Ack, se hvilka tryn, se på öronen hvita,
En vackrare tafra man aldrig kan rita".

"Jag frågar mig: Hvad skola ungarne bli?
Ty redan förråda de mycket geni.
Det ser blott en moder, det se icke alla,
Nu går jag att grisarne sammankalla."

"Där står lilla Janne och bökar i ler,
Hans gåfva det är att på djupet gå ner,
Tyst, tala ej, hviska, du kan honom störa,
Han blir ett geni, som skall upptäcker göra."

"Och märk, lille Truls ser begrundande ut,
Han blir väl docent vid ett grisinstitut,
Han vill som de andra ej böka och gräfva.
Han blir filosof, om han bara får lefva."

"Och se lilla Jeppe med tryne och fot
Nu krafvar ur jorden en multnande rot,
Han kommer att visst samla antikviteter
Och framställa forntidens märkvärdigheter."

"Och Jonte han öppnar sitt tryn till ett skri,
Hans grymtande är som en fin harmoni,
Han blir som tenor något *utomordentligt*
Och kommer på cirkus att sjunga offentligt."

"Se, Max, favoriten, den grisen är minst,
Och det är för honom en fördel och vinst,
Ty han kallas morsgrisen, han är den lille,
Hos sig han förenar de öfrigas snille!"

"Och skymtar han, blir jag i hjärtat så glad,
Och grymtar han, är det som ljuf serenad,
De öfriga syskonen fela i somligt,
Men Max, han gör intet, som ej är fullkomligt".

* * *

Jag såg det och tänkte: "Du moder Natur,
Du är dock densamma hos människor och djur,
En moder kan höra, hvad ingen kan märka,
I gåsungens kackel en ton utaf lärka.

Skomakareträta.

Och tvänne skomakare kommo i gräl
Och nämnde hvarandra: "Skomakaresjäl."
Fast kampen var häftig, beslöt man därunder,
Att finast var den, som haft finare kunder.

Och Pär kom då genast med goda bevis:
"Jag gjort ett par skodon åt stadens polis.
Och skulle jag icke dem klacka och sula,
Så blefve nog staten en röfvarekula".

Men Pål var ej sen att ge täflaren svar:
"Jag gör ett par stöflar åt klockarefar
Och strejkade jag, finge klockarn bli hemma,
Och då komme kyrkan i grufflig dilemma".

Nu skildes de båda med högviktig min,
Ty hvar och en hade en kund, som var fin.
Den ene sig kände så väl som kamraten
Helt oumbärlig för kyrkan och staten.

Sanning framför allt!

Nog hör man ofta på sin lefnadsfärd,
Att lögnen häcklas i palats och stuga,
Dock fins ett sätt i denna fina värld
Att så gentilt salongsbelevadt ljuga.

Ty det, som talas vid en pliktvisit,
Det tål en öfversättning sanningstrogen,
Ett riktigt öfversatt "Välkommen hit",
Ibland betyder sannast: "Gå åt skogen!"

Omaka makar.

På känslans poetiska fålespann
För högt mot solen man komma kan.
Prosaisk hustru, poetisk man
De passa så väl för hvarann.

Han sväfvar jämt uppåt på fåglased,
Han far mot skyn som ballongen med Cetti.
Hans gumma är släplina, hon släpar med,
Och drager sin gubbe till jorden ned.
Och det gör hans gumma ju ganska rätt i.

Äktenskapstermometern.

(Sorgliga förändringar.)

V

id kokpunkten låter det jämt så här:

"Du ömma, älskade, rara!

Jag lofvar att hålla dig evigt kär,

Hvad vill du? Befall nu bara!"

Men medeltemperaturen är:

"Du måste lära dig spara,

Lägg litet band på ditt lyxbegär

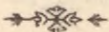
Och vänj dig att hemma vara".

Vid fryspunkten gradtalet vittne bär:

"Fy, hvad du är för en mara.

Du är mig blott till förtret och besvär,

Till Pepparland må du fara!"

Beviset.

Familjefadern, van att föra ordet,
Nu satt med sina barn vid kaffebordet.

Han hade lösperuk på hjässan kala,
Och gravitetiskt hördes så han tala:
"Betrakten mig, fast jag är sjutti år,
Så har jag ännu inga gråa hår.
Det är en dygdens frukt på gamla trädet!"
Men barnen hördes ögonblickligt svara
"Det är en ditsatt klut på gamla klädet!
Inunder blond peruk du grå kan vara". —
Men far blef vred uppå sin barnaskara
Och kom nu fram med bästa dygdbeviset:
"Tyst barn! ty eljest fån I smaka riset!"

Kretslopp.

Ack, spörjes i allt ej en cirkelgång
Ett entonigt: Allt sig likt!?
Allt är, som det varit i tidrymd lång,
Naturen sjunger sin gamla sång
Så föga uppfinningsrikt.

Och sommar och vinter och höst och vår,
Med växlande sol och skur,
De komma igen för hvart enda år,
Och världen går i sitt gamla spår
Precis som ett pendelur.

Och likasom vågor, som följa hvarann,
Gå släktena par efter par,
Och pilten blir yngling och ynglingen man
Och får en växande pilt äfven han,
Som i sin tur kallas far.

Och känsla af vrede och kärlek öm
Ej ändras i tidernas lopp,
Och skallande skrattet och tårarnes ström
De ändra ej form, liksom klädernas söm
Där utanpå människans kropp.

Och gamla huset faller i grus,
Ett nytt växer upp och blir nött.
Och de, som bo i förvittrande hus,
De fröjdas en stund uti solens ljus
Och dö som föräldrarne dött.

De lägga sig likasom hvarf på hvarf,
Man talar ej längre om dem.
Och andra få deras sysslor i arf;
Och glad liksom förr sjunger gatans sparf
Vid porten af sköflade hem. —

* * *

Fast allt är sig likt under blånad sky
Får allt dock ett bättre skick.
Ja, släkten komma och släkten fly,
Men hvarje ålder, som födes ny,
Blir bättre än den, som gick.

Ty utvecklingsfloden ju böljar fram
Med oemotståndlig fart
Och bryter ned hvarje dämmande slam,
Som hindrar barnen af Adams stam
Att skåda sanningen klart.

Så har det gått och så skall det gå
Till tidernas yttersta väkt.
Ett släkte får sanningens säde så,
Som kommande släktet skall bättre förstå
Och lämna till eftersläkt.

Pressens makt.

Hvar morgon det snöar i landet hvitt
Af tidningar tusen och tusen.
Som flingor, dem vårliga vindar spridt,
Så flyga de gladt in i husen.
Och alla vi öppna då dörren för dem,
Som förr vi gjort hundrade gånger,
Och genast förvandlas mångtusende hem
Till trefliga läsesalonger.

Där lära vi känna, hvad nyligen händt
I världen den vimlande vida
Och mycket, som blott genom ryktet var känt,
Står tryckt nu på tidningens sida.
Och noga studera vi spalt efter spalt
Om samhällets dygder och brister,
Vårt hägnade hem blir en läroanstalt,
Och tidningen blir vår magister.

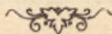
Det kallar jag lycka, du tidningsman!
Att kunna som du få gästa
I hem, dit mången ej hitta kan,
Hvars dörr är stängd för de flesta.
Och dag efter dag kan du lämna där
Ditt säde med fullaste händer
Och veta visst, att du välkommen är,
Så ofta du återvänder.

Ja, skön är din lott att med tidningstryck
På pressade pappersarken
Få råga en lifvande läskedryck
Åt den, som vill digna till marken.
Ja, skön är din lott att från sätтарbord
Med svärtade tidningstyper
Få ropa till trälen ett tröstens ord,
Där böjd under ok han kryper.

Så stundom du går till den tröttes bädd
Att lisa och bördan lindra.
Och stundom du kommer i pansar klädd
Att våld eller våld förhindra.
Din penna blir sanningens riddarsvärd,
Och tusende tidningsnummer
De flyga som knektar i vapenfärd
Och väcka ur tankeslummer.

De kasta en sanningens stråle klart
Dit in i de ugglebyggen,
Där allt, som är lönligt af ufvens art,
Mot ljuset helst vänder ryggen.
De väcka varmaste känslor till lifs,
Där känslan är slö och hvilar.
På tusende frågor förklaringen gifs
I tydliga tidningsstilar.

Så blifver pressen en verklig makt,
Ett bildningsmedel för länder.
Sin ljusa fackla helt oförsagdt
I folkets hyddor han tänder.
Så lånar tidningsmannen sin hand
Åt fosterländska intressen;
Och därför aktas i frihetens land
Den svenska, den fria pressen.

En dröm.

Jag drömde mig lycksalighetens ö
I fjärran oceaner, aldrig kända.
Där fanns ej nordens myckna köld och snö
Ej heller söderns öknar, solförbrända.
Där bodde våren jämt, behagligt blid,
Och skänkte sol åt både ulf och kid
Och gjorde lifstillvaron rik på lycka.
Där fanns af Edens lund en spegelbild,
Där var naturen sund och stor och vild,
En parknatur, som ingen konst fått stycka.

I denna oförstörda rena värld
Där såg jag varelser den Högste dyrka
Med hälsans ros på kinden oförtärd,
Och kroppar svällande af ungdomsstyrka.
Ej lömska lustar eller vinets rus
Där minskat oljan för förnuftets ljus
Och vanställt människan i anletsdrägen.
Där var man van att tygla lågt begär;
Och jungfrudygden där var hvit och skär
Som äppelblommans kind, af regnet tvagen.

Där lefde människor med barnen släkt
Och talte sanningen, som barnet brukar.
De buro menlöshetens hvita dräkt
Och ej förställnings falska svepedukar.
De höllo af hvarandra ömt och sant,
Och smickrets ton för dem var obekant,
Men äfvenså de hårda smådeorden.
Och krig och örlig var en saga blott
I denna värld, där allt var ganska godt,
Och där man kände endast frid på jorden.

På denna lyckans ö var lyckans höjd
Ej dådlöshetens lama njutningsdvala,
Men verksamhetens friska sunda fröjd,
Som vill åt Skaparen sitt lån betala.
Där fanns på ön ej någon afundsam.
Man sökte skjuta den förgätne fram,
Och själf man gladde sig åt andras ära.
Förtalet där blott döfva öron fann.
Man tänkte icke ondt om någon man,
Och alla stodo där hvarandra nära.

Ur drömmen väckt af solens morgonkyss,
Till verklighetens värld jag återvände,
Som, jämförd med den syn jag skådat nyss,
En tafla var af tistelhardt elände.
Du sköna värld förutan suck och brott,
Som genom drömmens glas mitt öga nått,
Hur skall till dig en gång jag finna vägen?
Din rena fågring jag med saknad minns,
Du väna ö, O, säg mig, hvar du finns?
Ty här på jorden är du ej belägen.

Judarnes fåfånga Messiashopp.

(En klagovisa vid nutidens Babelsålffvar).

I nitton seklers långa Babelstväng
Snart Juda barn fått tålamodet öfva.
Ej hämnas Jehovah, Han vill oss pröfva,
Men världen är oss vorden mörk och trång

Vi glömt nu tonerna till Zions sång.
Vår lott blef den att jorden genomströfva,
Och Juda ouppfyllda längtan söfva
I kylig värld, hvars dom är vred och vrång.

Likt jagadt villebråd i ständigt språng
Vi fåfängt sökt ett värn, som vi behöfva,
Vår klagan träffar endast öron döfva,
Och hvar vi bo, vi göra blott förfång.

O Gud, hvi vill du så ditt folk bedröfva,
Var då vår väntan otillräckligt lång?
När gryr vår Messianska soluppgång?
Han dröjer än, han synes ännu töfva.

Gengångare.

(Med anledning af en katolsk procession år 1893).

Se, böljande festprocessionen!
Den liknar ett hyllningståg
Till ära för påfvetronen
Där nere vid Tibervåg.

I Stockholm i kända gränder
Där vandra i sakta skridt
Små gossar med ljus i händer,
Och tärnor klädda i hvitt.

Och präster, asketiskt bleke,
Som messa på god latin,
Vid skenet af vaxljusveke
Nu följa med viktig min.

Där går han med höjda handen,
Herr bispén i kåpa grann,
En påfve på Mälarstranden
Beskådas af menige man.

Välsignelse nu han bringar
Åt alla, åt en och hvar;
Och röken går upp i ringar
Ur svängda rökelsekar.

Och hymner från gråa tider,
Som diktats i klostercell,
Förtona, då tåget skrider
Med pomp till Eriks kapell.

* * *

Så såg jag på ljusa dagen
Ett underligt gengångartåg.
Jag trodde min syn bedragen,
Jag trodde knappt, hvad jag såg.

Jag började spörja och undra,
Om detta väl kunnat ske
Post Christum adertonhundra
Och anno nittiotre.

Jag återsåg svunna dagar
Vid medeltidsaktig parad.
Nu gälde här andra lagar.
Ej mer till madonnan man bad.

Och vålnader syntes de like,
De präster i högtidsdräkt.
De härskat en gång i vårt rike.
Nu är deras boja bräckt.

De tillhört en tid förgången,
En tid, som ej återföds,
Då fria anden hölls fången,
Och bibelläsning förbjöds.

Då folken på knä sig lade
Att höra på romerskt mål,
Hvad vred Innocentius sade
Om nyttan af kättarbål.

Nu vilja de återkräfva
Det rike, som förr dem tjänt,
Till makten på nytt de sträfva,
Men komma — mycket för sent.

Den tiden är blott en saga.
Se'n dess hafva töcknen flytt.
Det går icke mer att förjaga
Ur världen den morgon, som grytt.

Det går ej att mylla i grafven
Den sanning, som, en gång känd,
Gått ut öfver vida hafven
Från huset i Wittenbergs gränd.

Ty tiden den lossar nu stenar
Ur påfvarnes maktpyramid,
Och kvalmiga tempel den renar
Med läran från Luthers tid.

Som fordom ej mer den förfärrar,
Sankt Peters fördömsedom.
De växa alltmera, de härar,
Som draga i härnad mot Rom.

Ej människofunder nu gälla.
Ej tåles nu stadgarnes ok.
Nu går man till sanningens källa.
Nu läser man böckernas bok.

Må bannlysningssäskorna dundra,
Guds dom gäller mera än de
Post Christum aderton hundra
Och anno nittiotre.

Sverige är bäst.

å mossornas mjukaste matta jag njuter
De korta minuter
Af sommarens hastigt förflygande dag;
Och ljuden förtona och ögat sig sluter.
Jag drömmer om Edens besjungna behag.

Jag drömmer om palmernas prydliga jättar,
Där Ganges dem tvättar
Med vågor af slammigt och skälfvande skum.
Där knäböjd Brahminen sin tvagning förrättar
Med hängande hufvud på heliga rum.

Jag ser, hur han följes helt nära i fjäten
Af vildaste läten,
Som nu till en aria sammansmält,
Och skvallra från skogarnes innanmäten
Om lejonens fasta och tigersvält.

Jag ser honom spegla den bruna profilen
I indiska Nilen.

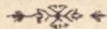
Jag hör, hur han mumlar besvärjelsens ord
Vid synen af slammiga strömkrokodilen,
Som gömd uti gyttjan planerar ett mord.

De giftiga rosornas fägring förblindar.
De vaggas af vindar
Och sprida sin kvalmiga ånga ibland;
Men mellan dem ormen sig lurande lindar
Och gömmer bland blommor sin ettriga tand.

Jag väcktes ur drömmen; förändrad var scenen!
På grönskande grenen
En ekorre gjorde i träden sitt språng.
I stället för gällaste tigerskränen
Jag hörde nu muntrande fågelsång.

En aborre slog invid skären och näsen,
Och sakta bland gräsen
En snigel med snäcka gick snafvande fram.
Och fjärilar njöto sitt sorgfria väsen
Och höllo i klöfver sitt midsommarglam.

I lugnaste skogar vid segelleden
Där njöt jag nu freden,
Befriad från Indiens plågoris.
Med nöje jag byter tropikernas Eden
Mot nordens behagliga bergparadis.

Svensk ära.

Men detta folk, som svärdet smidt till plog,
Är likt sig än till lynne och till seder.

C. D. af Wirsén.

Hvem mäktar nu räkna ut och gissa
Hur svenska äran slår ut sin knopp?

Men forntidsflaggan må högt vi hissa

Uti det gladaste framtidshopp.

Och kommer främling till lands och vatten

Och låter stolt och förnämt förstå,

Att vi för honom må lyfta hatten,

Då, svensk, behålla vi hatten på!

Ty, hvarför skulle vi stå och buga
För utlandssonen med hatt i hand?
Det svenska namnet det må väl duga,
Och stolt och fritt är vårt fosterland!
Vår forntidssaga beröm förtjänar,
Och gladt vi minnas en tid, som var,
Men om vi tro på, hvad mormor menar,
Är Sveriges gloria mindre klar.

Ty än predikas den gamla läran,
Som väl förtjänar bli vederlagd,
Att den är slut nu, den svenska äran,
Att all vår storhet är blodig bragd. .
Skall Sveriges ära beständigt blifva
En gammal gubbe med gråa hår,
Som tycker om att för barn beskrifva,
Hur stark han varit i unga år?

Kan större lager då icke vinnas
Än den, som höstas vid vapengny?
Må gamle fäder vi gärna minnas,
Men låt oss söka en ära ny.
Vår största storhet oss ännu väntar,
En lager, vunnen med ädel id.
På framtidsporten en stund jag gläntar
Och ser vår kommande storhetstid.

Hvad ser jag? Morgonens sol bestrålar
Ett väldigt rike, befolkadt nog.
Där flämta tusende flinka fålar
För nyupplärens harf och plog.
Där beta brokiga spridda hjordar
I vargfördrifvande herdefjät;
Och uti älfvar och uti fjordar
Församlar fiskaren fyllda nät.

I bergens hemliga skattekamrar,
Där malmen länge låg innestängd,
Nu grufarbetarens slägga hamrar
Och trollar fram millioners mängd.
Och glädtigt solen sitt silfver sänder
Igenom fönster på tusen tjäll.
Där syssla brådiskande flitens händer
Från arla morgon till särila kväll.

Och hvarje torg, hvarje park förskönas
Med konstens alster af ädel halt.
Och han, som format dem, rikt belönas
Och glömmer bort, att han fordom svalt.
Till oss, till nordiska konstens gårdar
Bege sig främlingar långt ifrån
Att se de mejslade minnesvårdar,
Som göra heder åt Sveriges son.

Och rykten flyga kring vida jorden
På den elektriska gnistans tråd,
Om huru svenskar i höga Norden
Ha gjort ett forskningens hjältedåd.
Och kring den vise med hvita lockar,
Som i katedern vill träda fram,
Den svenska ungdomen tätt sig flockar,
Så kunskapslysten och uppmärksam.

Förnäma storfolk begynna vörda
Det lilla Sverige, som blifvit stort,
Och skeppen bära sin krämarbörda
Från kulna kuster till fjärran ort.
Så långt som vandrande vågor vagga
De spridda segel på blå Atlant,
Man ser med aktning vår svenska flagga
Och tar emot den som bundsförvandt.

Så såg jag synen, den framtidsljusa,
Och i mitt sinne jag tänkte då:
Du, svensk, behöfver för ingen krusa
Och ej för grannarne stå på tå.
Må ingen skymfa din blåa fana,
Du skandinavernas adelsman!
Hvad du kan blifva, kan ingen ana,
Du kunnat *mycket* — men *mer* du kan!

Innehåll:

	Sid.
Mot solsidan. (Inledningssång).	
Honnör åt de namnlöse	1
I mörkaste Afrika	7
Midsommarbild	9
Familjefäder	14
Påfågeln	20
Gås och räf	23
En betraktelse öfver "den allmänna kärleken"	29
En frossare	33
Ett naturligt lednadssätt	37
Doktor Svältmans dietregler	41
Pärlfiske	42
Svensken	44
Framtidens Sverige	50
Värtecken	56
Sommarnöje	59
En talande ox	60
Olika lednadslotter	64
Tungans rätta bruk	69
Så går det till på bröllop	73
Barnkammarstoj	78
Trettioåriga kriget	82
En svag moder	85

	Sid.
Skomakareträta	89
Sanning framför allt!	91
Omaka makar	92
Äktenskapstermometern	93
Beviset	94
Kretslopp	95
Pressens makt	98
En dröm	103
Judarnes fäfänga Messiaslipp	106
Gengångare	108
Sverige är bäst	114
Svensk ära	117

Rättelse:

Sid. 27. 3:e och 4:e raden nedifrån står: hon; läs han.

Förut har utkommit i alla boklädor:

Rosenius, Josef, Pastorsadjunkt i Östermalms församling. Ur Svenska folkets häfder. Fosterländska Sånger. Ny tillökad upplaga med 24 teckningar af Jenny Nyström-Stoopendaal. Elegant inb. 2: 25.

Ur pressens omdömen anföres:

»Ur vår svenska historia har förf. samlat stoffer till en rad vackra sånger, afsedda att hos den uppväxande ungdomen väcka kärlek till våra minnen, genom att framställa de höga föredömen af mod, uppoffring och fosterlandskärlek, som vårt lands häfder i så rikt mått erbjuda. Vi tro, att dessa bilder ur våra häfder mycket väl skola uppfylla sin plats. Några dikter, intagna i slutet af samlingen, hvilka ej direkt äro hemtade ur svenska historien, vittna om varm kärlek till fosterlandet och bidra till det goda intryck, som man får af denna anspråkslösa, men gedigna diktsamling.»

— — — »Förf., som förut på skilda håll meddelat tilltalande prof på sin diktarebegåfning, besjunger här i välljudande vers åtskilliga personer och tilldragelser från vår storhetstid, Gustafvernas och Carlarnes tidehvarf, och avslutar sin samling med några stämmingsfulla bilder från den nyare tiden. Samlingen är särskildt egnad åt de unga, till hvilka förf. vänder sig i en varmhjertad inledningssång, »Den svenske gossen», hvori han i poetisk omklädnad redogör för arbetets plan. Boken egnar sig förträffligt såsom julgåfva åt skolungdom.» — —

Somliga af poemen, såsom inledningssången »Den svenske gossen», »Riddarholmskyrkan» m. fl., äro i sitt slag utmärkta, och ett och annat, såsom »Sveriges framtid», torde kunna väcka en domnande

fosterlandskärlek till lif äfven hos folk, som icke veta om att de hafva någon sådan.» — — —

»Denna lilla bok, hvars typografiska utstyrsel är särdeles utmärkt, bjuder på ett trettiotal sånger, som präglas af den renaste fosterlandskärlek. Den är i visst afseende en rent svensk »Fänrik Ståls sägner», fastän den i annat ej kan tåla en jämförelse med denna Runebergs oförgängliga skapelse.» — — —

»En varmt fosterländsk känsla genomandas de sånger, som till ett antal af 30 inrymmas i denna samling. Mera märkliga minnen ur vår historia egnas här en till form och innehåll vacker behandling och sångerna lämpa sig väl till läsning i skolorna och hemmen. Till julgäfvä åt den mognare ungdomen är boken särskildt att rekommendera.

Förf. anger själf i inledningssången: »Den svenske gossen» bokens ändamål: att med en rad af taflor hvars ämnen äro hemtade från våra storhetsdagar, sporra de unga att

» — — bygga upp med bedrifters glans
det nya Sverige — ack nej det gamla
det stolta Sverige, som fordom fans!» — — —

»En varm, ädel ton genomgår arbetet, hvilket för-tjenar att läsas äfven af äldre.»

»Den boken är skriven för det uppväxande slä-gtet.» — —

»Som motto till ifrågavarande diktsamling hafva, jemte ett annat citat, valts dessa ord af C. D. af Wirsén:

Detta folk får aldrig falla,
aldrig kufvas denna trakt.

Är man ense härom, då bör intet försummas, som kan tjena till stärkande af fosterlandskänslan, den enda makt, som kan iståndsätta oss att med framgång be-

stå en eventuel kamp för vårt oberoende. Så har ock förf. till ifrågavarande diktsamling tänkt. Och vill man uträtta något för släktet, måste man börja med barnen; därför är det till den svenske gossen han företrädesvis vänder sig, vädjande till honom, om ett land med sådan forntid som vårt skall få falla af brist på verksam fosterlandskärlek » — —

»I sann fosterländsk stämning har Paul Josef Rosenius gifvit både de mogné och ungdomen en samling sånger »Ur svenska folkets häfder», hvilka till dels kläda i bunden form åtskilliga berättelser ur svensk historia, enkelt och värdigt, utan onödig utstyrsel eller höga styltor, men derjemte äfven till dels gifva mera lyrisk luft åt den varma svenska andan. Det gör läsaren godt att känna den friska fläkt, som här slår emot honom, stärkande, höjande och uppresande. Sådan läsning bör svensk ungdom hafva och sådana maningsord göra äfven oss äldre godt, såsom då Rosenius sjunger:

Sveriges framtid.

Vårt land skall bli rikt, vårt land skall bli stort,
Vårt namn skall i verlden man höra,
Jag vill ej besjunga, hvad fädren gjort,
Men hvad vi komma att göra.

Jag sjunger icke om Narvasvärd
Och Karolinernas pampar,
Jag sjunger om bondens segrande färd
Efter plöjande muntra kampar.

Jag hör af strider ett återskall
Genom växande Sveavälden,
Men dånet kommer af släggans fall,
Och lokomotivets är elden.

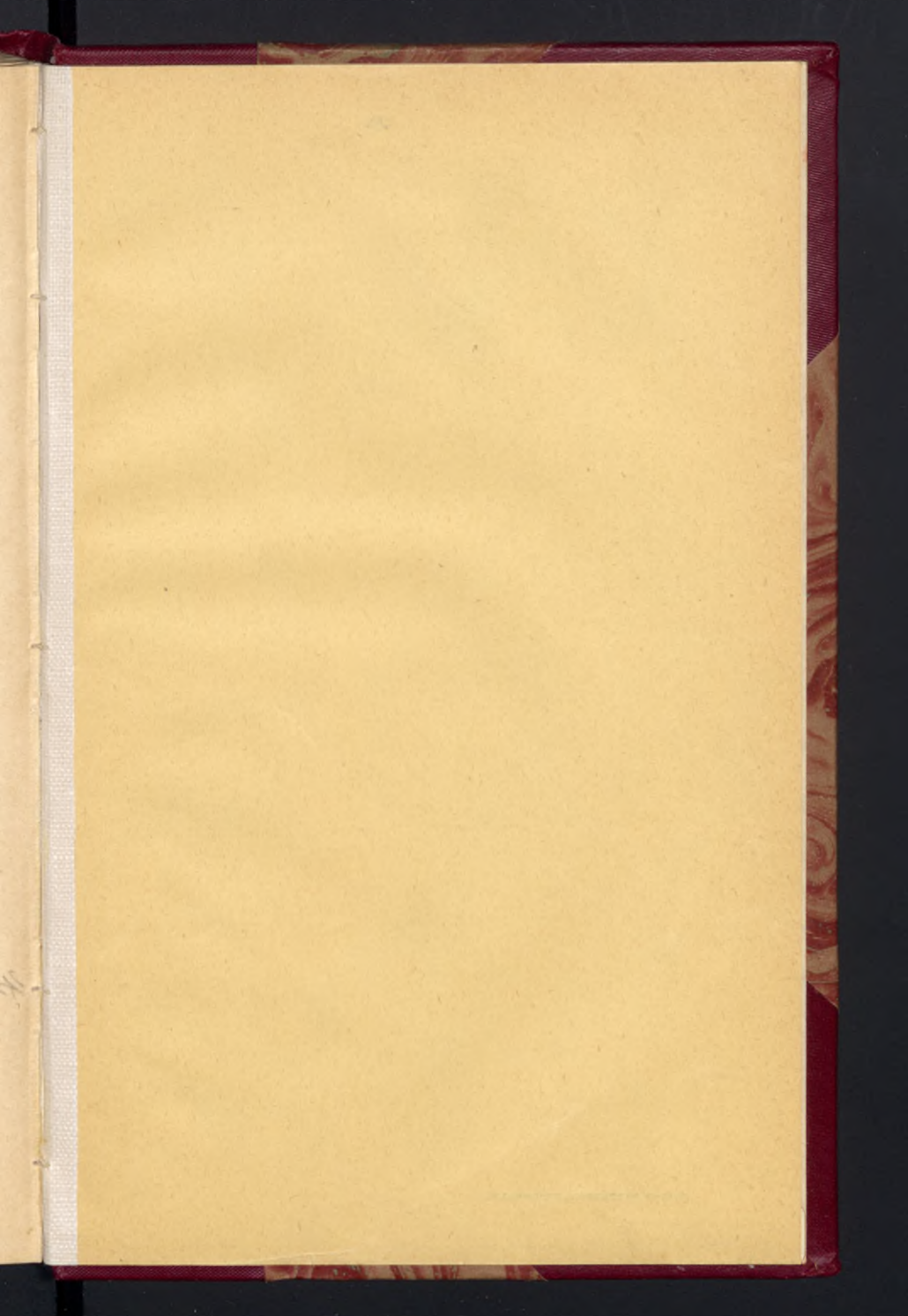
Med fliten skola vi vinna igen
Våra flyktade stormaktsdagar,
Och striden skall föras af mö och sven
Mot svårplöjda fält och hagar.

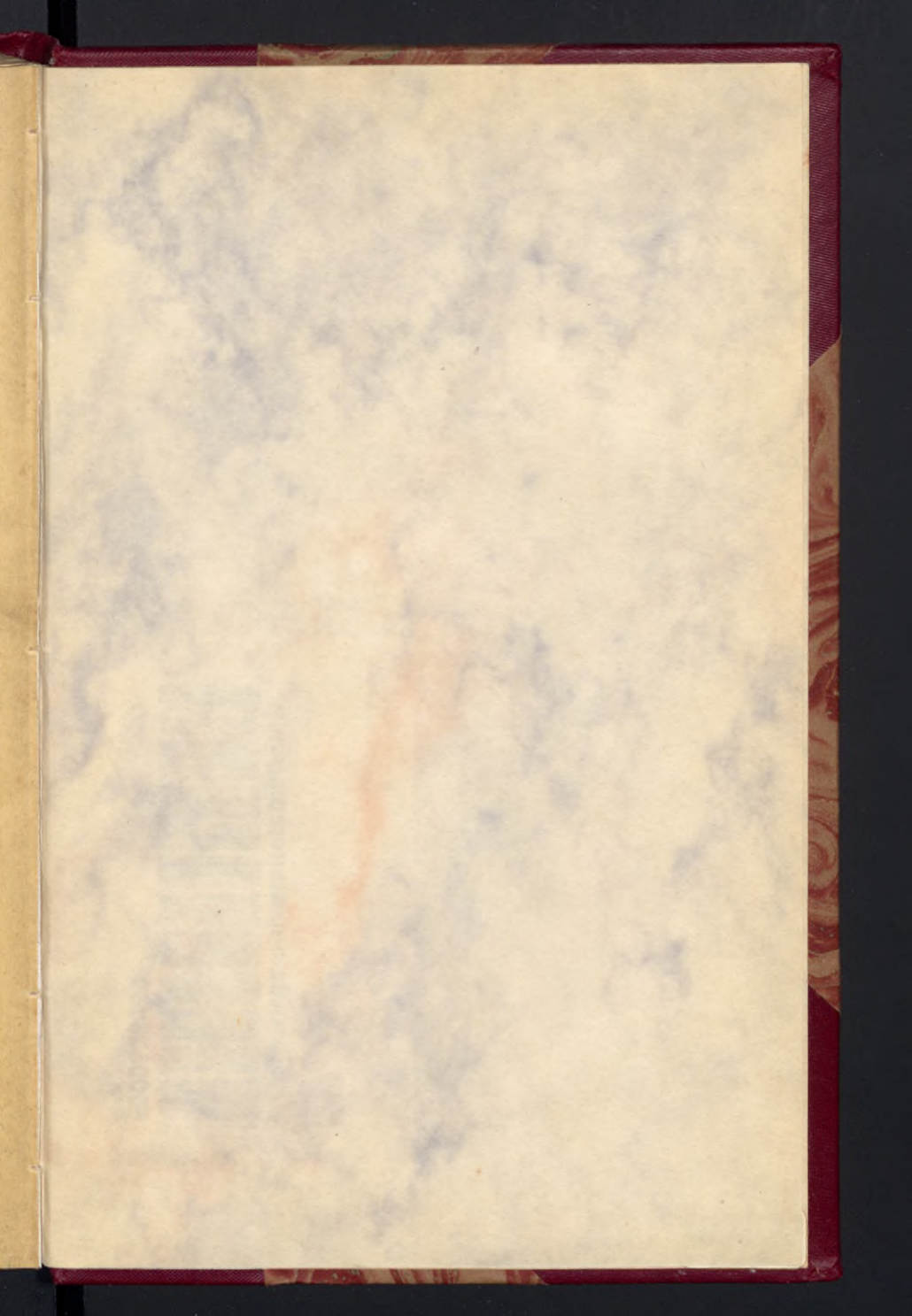
Mot åkern, som bjuder på sten och grus,
Mot snärjande snår, som tätna,
Mot grufvan, som gömmer för dagens ljus
Metallerna, halft förgätna.

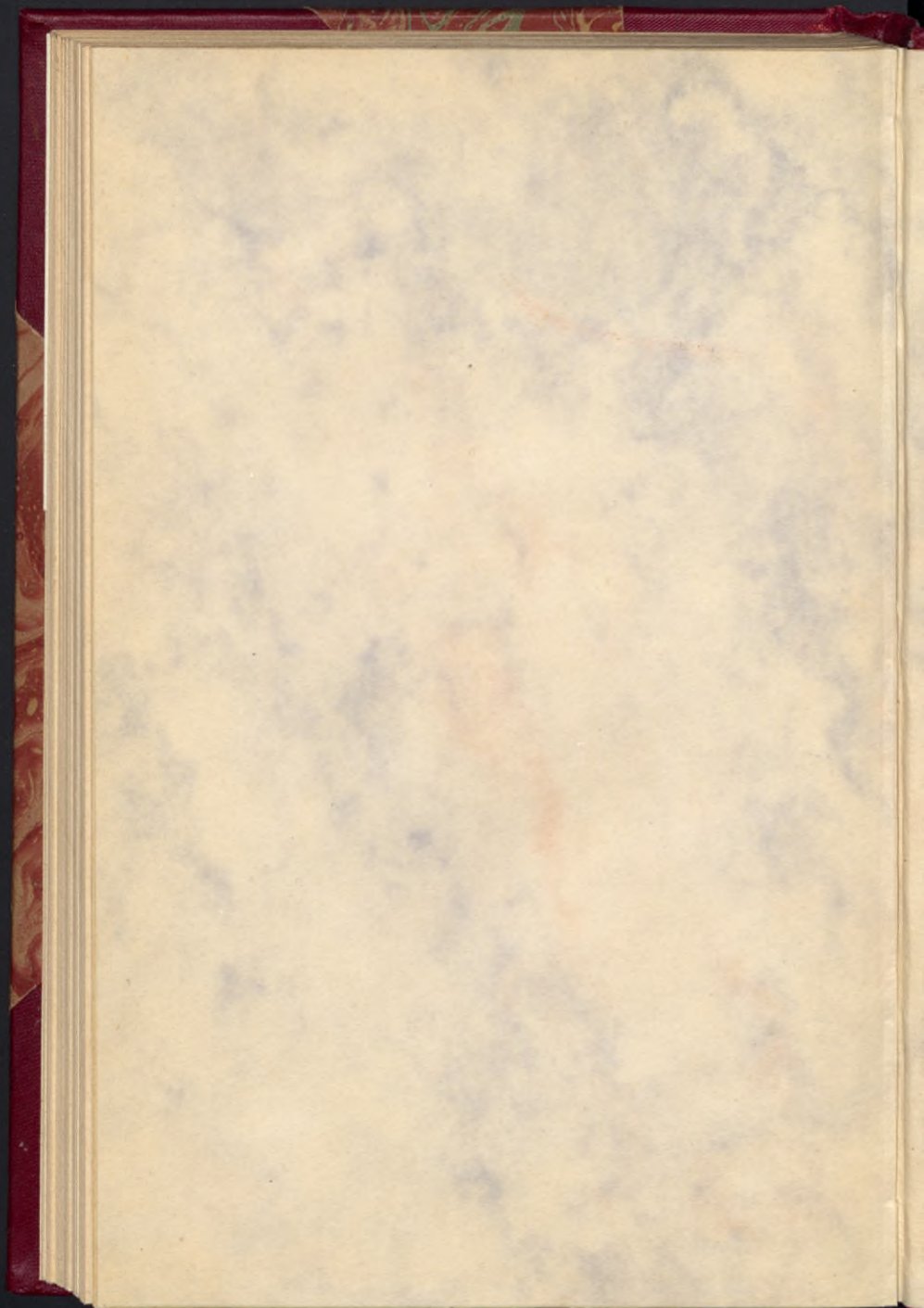
Och inom gränser med samma mått
Skall Sveafolket förstoras,
Och sju skola så, der fyra sått
I bygder, som aldrig förloras.

Vårt land skall bli rikt, vårt folk skall bli stort,
Vårt namn skall i världen man höra.
Hvad fädren velat, men än icke gjort,
Det må deras söner göra.

Kortligen, en liten patriotisk bok, som vi önska
må komma till tusenden.»

6000221403

Göteborgs universitetsbibliotek

1.80

JOHN JOHNSON
BOKBINDARE
GÖTEBORG

